BONDIA ARUBA®

Diasabra 29 di November 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Guera mundial por…
Cuminza na nos region…?

Pagina 5

RvA: Concepto di reorganisacion di ministerionan ta fragil, incoherente y contra Constitucion

Pagina4

- A trata e caso penal tocante accidente mortal na Savaneta den corte Pagina 6
- Luna Foundation: TNR no ta e meta – irresponsabilidad di doñonan di mascota ta raiz di e problema Pagina 3
- Ombudsman ta provee un bista mas profundo den su operacion Pagina 2

Autismo definitivamente no ta causa pa vacunacion segun centro Hulandes di monitoreo di medicamento

Pagina 7

Merca lo expande operacionnan cerca di Corsou cu accion contra rednan di droga Venezolano

Pagina 8

Jamaica: Dunadornan di cuido adverti pa ta 'paranoico' despues di horcan Melissa

Pagina 11

BONDIA ARUBA

Ta cla pa brinda servicio na comunidad

Ombudsman ta provee un bista mas profundo den su operacion

Diabierna atardi miembronan di prensa y varios parlamentario a haya un bista mas profundo den loke ta e operacion di e oficina di Ombudsman. Durante un 'tour' di e edificio a provee cuater ronda di informacion corto tocante diferente tema cu ta cay bao di e Landsverordening Ombudsman.

Manera ta conoci, Aruba a haya su prome Ombudsman apenas 1 aña pasa. Sra. Jurima Bryson a ser huramenta dia 1 di october como Ombudsman di Aruba. E Ombudsman ta un autoridad independiente y imparcial.

E Landsverordening Ombudsman (LvO) ta bisa cu entre otro, e Ombudsman ta encarga pa sigura cu instancianan publico y priva trata personanan hustamente, adecuadamente y cu respet.

Tambe e ta provee informacion y guia riba standardnan di bon gobernacion ("behoorlijk bestuur"), ta crea rapportnan pa conseha instancianan ora nan no actua di manera adecua y ta pone atencion special riba derechonan di mucha.

E tour a toca temanan manera e proceso di tuma keho, inventarisacion di instancianan y encuestanan di directivanan escolar, un splicacion corto di e Lansverordening Ombudsman (LvO) y normanan di tratamento y por ultimo e leynan internacional pa cu derecho di mucha cu ta di importancia pa Ombudsman.

Pa loke ta trata e proceso di tuma keho, ciudadanonan por entrega keho cerca oficina di Ombudsman contra instancianan cu ta (parcialmente) subsidia pa gobierno y tambe instancianan priva na Aruba. E kehonan aki ta sigui un trayecto den cual lo clasifica cada keho segun e tema cu e toca. Despues di esaki, Ombudsman lo haci un evaluacion di e situacion, den cual lo por traha un rapport y hasta acerca e instancia concerni.

Di e manera aki, Ombudsman por duna su conseho na e instancia. Ta importante pa menciona cu na momento cu hala atencion di e instancianan pa nan mal trato di e kehado, nan ta obliga pa ley pa duna un splicacion di e situacion y si lo sigui e conseho di Ombudsman. A enfatisa cu pa loke ta aplicacion di e conseho, Ombudsman no tin mucho poder, pero si por trece e situacion na un nivel mas halto, sea na minister of otro autoridadnan concerni.

Den e proceso di investigacion, e splica cu a evalua varios instancia cu ta cay bao di e LvO y te awor tin den total 564 instancia cu por ser acerca pa Ombudman den nan investigacion y haya conseho, incluyendo esnan cu ta trata cuido di mucha manera crèchenan y bijles/tra'i merdia.

Ademas ta investiga con e inventario di tur instancia relevante y tambe ta conduci encuestanan pa directivanan escolar, pa asina por aborda adecuadamente e necesidadnan di muchanan.

Durante e parti di e tour aki, a splica cu pa haya informacion di e instancianan subsidia tabata mayormente facil den e sentido cu mayoria tabata habri pa provee e tipo di informacion aki.

Sinembargo, a menciona cu por encontra problema di cumplimento cu varios instancia manera instancianan cu ta ofrece un sistema di enseñanza digital pasobra hopi biaha nan no ta sigui e conseho di Ombudsman of no ta cumpli cu leerplicht mirando cu ta trata di un sistema inconvencional.

Den e casonan aki Ombudsman por acerca institucionnan gubernamental manera e Departamento di Enseñansa (DEA) pa por aplica e ley riba e instancianan aki.

Un aspecto notable di e autoridad di Ombudsman ta cu e autoridad por atende tambe cu kehonan contra instancianan di Utilidad, manera WEB of ELMAR. Esaki ta algo cu na Corsou, por ehempel, no ta posible.

Di e manera aki, e Ombudsman di Aruba—aunke e ta e ultimo den Reino pa ser instala—tin mas alcance den su autorisacion compara cu otro islanan den Reino y pues tin mas posibilidad di brinda su servicio na comunidad di Aruba.

A splica cu ora ta entrega kehonan contra instancianan di utilidad, Ombudsman ta encarga pa haci evaluacion y haci un rapport den cual lo duna su conseho na e instancia concerni.

Pa loke ta parti di proteccion di derechonan di hende y mucha, a splica cu Ombudsman ta traha den cuadra cu leynan Europeo riba e topiconan aki.

A enfatisa cu ta importante pa e autoridad duna atencion specialmente riba kico e muchanan mes ta sinti nan mester, en bes di solamente atende cu loke mayornan of scolnan ta considera miho pa nan. A splica cu pa por aborda e situacionnan aki, a mira con otro Ombudsmannan den Reino ta maneha e tema.

A presenta varios fuente cu por a haya di, por ehempel, e Ombudsman Hulandes Reinier van Zutphen, incluyendo materialnan cu por splica ambos na mucha y mayornan kico e derechonan di mucha ta encera.

Ombudsman Bryson ta enfatisa e importancia pa tur mucha por usa nan voz pa protege nan derecho, bisando cu muchanan tambe por entrega keho na e autoridad, sea acompaña cu mayornan of su so.

Den cuadra di esaki, ta conoci cu Aruba lo pronto haya un Kinderombudsman. Esaki, Sra. Bryson ta enfatisa, ta un logro grandi pa nos ya cu esaki lo ta e prome biaha cu lo introduci un Kinderombudsman den Reino.

E oficina di Ombudsman lo habri dialuna binidero, 1 di december.

Aunke Ombudsman Bryson a splica cu esaki ta mas un "soft launch" pa e equipo, mirando cu ainda tin trabao pa haci pa por keda completamente cla pa brinda servicio di bon calidad, nan porta lo habri caba pa comunidad di Aruba.

Segun Luna Foundation:

TNR no ta e meta – iresponsabilidad di doñonan di mascota ta raiz di e problema

Den un reaccion na comentarionan recientemente haci pa Minister Arthurs Dowers tocante e "maneho actual" di cacho y pushi riba caya, Zoey Conijn di Luna Foundation a enfatisa cu sterilisa y pone back riba riba caya (trap-neuter-release TNR) no ta e meta di nan trabou, y mas importante ainda, e fundacion no ta pone bestianan back caya. E declaracion ta yega memey di un debate tocante e manera con Aruba ta keda maneha e situacion di cacho y pushi sin doño.

Conijn a subraya cu tin hopi confusion den comunidad tocante kico TNR ta, ken ta aplica e metodo, y con e ta relaciona cu e Ley di Cacho. "Si ta papia specificamente di TNR , nos sa cu e parti di pone back riba caya no ta cuadra cu articulo 3 lid 1 di e Ley di Cacho, pero pone back riba caya no ta e meta di e fundacion. Nos di Luna no ta pone back riba caya pasobra nos ta deal cu mascota. Nos meta ta pa tur ciudadano cu no ta desea pa nan mascotanan reproduci, pa nan acudi cerca nos pa opera nan mascota. ," Conijn ta enfatisa.

Aruba tin hopi aña cu ta pidi mas control riba reproduccion di mascota. Conijn ta recorda cu hopi aña pasa a cuminsa un proyecto di sterilisa na Centro Dakota cu Animal Balance. Despues a yega Stimami Sterilisami cu un campaña structural tur aña, y asian tin hopi otro iniciativa di sterilisa, y Luna Foundation tambe ta ofrece sterilisacion gratis pa doñonan cu no por paga.

A pesar di diferente oportunidad, tin hopi cachoy pushi cu no ta ricibi ayudo y ta keda haya yiu, cu despues e doñonan no kier. Na mesun momento el a enfatisa cu no por keda punta dede riba fundacionnan cu si ta haci TNR hustamente pa yuda controla pa e populacion no sigui crece fuera di control, enbes punta dede riba e mesun doñonan iresponsabel. "No tin otro manera pa yama nan - iresponsabel, cu a pesar di tanto iniciativa di sterilisacion, ta opta pa e animal toch haya puppies/kittens pa despues nan bay cada uno nan caminda," el a señala.

Origen di hopi di e debate ta bini for di un declaracion reciente di Minister Dowers. Den cual e ta referi na "sterilisa y pone back riba caya" como e maneho actual. Pero segun Luna Foundation, esey ta solamente maneho di algun fundacion pa motibo cu tin falta di maneho.

Conijn a splica cu e fundacionnan ta na altura cu den e Plan Nacional pa ataca e problematica di cacho y pushi riba caya, sterilisa y pone back riba caya no ta proponi como maneho oficial. El a sigui splica cu desde cambio di gobernacion e fundacionnan no tabata sa ken ta e minister encarga cu e problematica aki, pero despues di scucha declaracionnan di minister Dowers e fundacion a pidi un cita cune di biaha.

Un punto sensitivo den debate ta e tema di eutanasia. Conijn a indica cu pa hopi aña, Veterinaire Dienst no a yuda cu e parti aki — prome pa falta di kimico, despues pa falta di autoridad riba departamento. E consecuencia: fundacionnan a sinti presion pa tuma rol cu normalmente mester keda na man di gobierno.

"Nos a bin ta realisa cu en berdad esaki ta toca tarea di gobierno pasobra ultimamente nan ta steun riba e ayudo di fundacion pa pone algun cacho drumi, cual nunca tabata nos meta. Pero ta compronde tambe pa e Centro di Control di Cacho cu no por keda cu cacho agresivo den e luga, mirando cu ni gobierno no tabata busca un solucion pa e cachonan ey mas. Pero pa e parti ey di eutanasia ser poni riba nos fundacion, tampoco ta cuadra cu nos meta, y no por ser mira como maneho," Conijn a enfatisa.

Pa loke ta trata e tema di posibel reapertura di killcage, Conijn a indica cu esaki ta un punto cu Luna Foundation en particular lo desea di haya mas claridad riba dje for di e minister prome cu duna un reaccion amplio riba e tema, pero si tin algun pregunta importante tocante e tema. "Ken ta bay haci e trabou? Y segun ki criteria lo haci eutanasia? Lo bay piki cacho den bario pa pone nan drumi? Of ta mantene e maneho di antes di Centro di Control di Cacho (segun e beslissingsboom traha door di Plataforma Ley di Cacho)" Conijn ta puntra.

E fundacion ta insisti cu cualkier maneho mester ta transparente y sigui ley y protocol.

Mientras cu debate tocante e problematica di cacho y pushi riba caya ta keda un punto central di atencion den comunidad, Luna Foundation ta ratifica cu e raiz di e problema ta iresponsabilidad di doñonan di mascota. Y pa cambia esaki, Aruba mester dos cos: educacion efectivo y cumplimento di ley.

Educacion

Conijn a indica cu Gobierno anterior a crea material educativo pa scol preparatorio y primario, pero su uso ta boluntario, y poco scol realmente ta implika esaki. Luna ta pidi pa e gobierno actual haci uso di materialnan educativo aki na scolnan obligatorio.

Campaña pa conscientisacion

Conijn a referi tambe na e campaña di KPA den 2023 cu tabata enfoca riba mantene cacho den cura. Pero di otro banda, el a indica, mester bin cu un boet pa esnan cu no ta cumpli cu esaki. "Mester boet hendenan tambe si nan ta actua contra ley. Kisas hendenan mester sinti'e den nan cartera pa nan por cuminsa cambia nan actitud, paso di berdad ta parce cu a pesar di tur e iniciativanan di sterilisa mascota, e cantidad no ta baha," el a enfatisa.

Cumplimento Ley di Cacho

Conijn a splica cu e Ley di Cacho ta amplio, y por castiga hendenan cu ta maltrata, bandona of no ta cuida bo mascotanan. Pero segun Luna Foundation, autoridadnan no ta aplicando e ley regularmente. "Kisas mester nombra mas agente extraordinario pa haci e parti ey si en caso KPA mes tin man yen cu otro prioridad," el a remarca.

Apart di loke cu Conijn ya a menciona, el a agrega cu mester haci microchipping di e mascotanan obligatorio. "Mester educa nos hende mas, cuminsa parti boet y mester reactiva e database central cu tanto a ser inverti aden pa cu e Plan Nacional," el a suraya.

A pesar di preocupacionnan, Luna Foundation ta busca dialogo y ta haya ta importante pa sinta cu minister pa e fundacionnan por scucha su banda y pa e mandatario tambe por scucha nan banda.

Conijn a indica cu hasta sinta cu e cunukeronan, criadonan di bestia, tambe un posibilidad grandi ya cu for di su punto bista, nan meta ta comun: "Nos tambe kier pa doñonan di mascota tene nan cacho den cura," el a enfatisa.

Na mesun momento el a subraya cu fundacionnan no ta e enemigo di cunukeronan y ta compronde nan punto di bista, pero alabes e ta remarca cu e culpabelnan real den e henter e situacion aki ta doñonan di mascota iresponsabel.

"Nos ta compronde e frustracion si un criador di bestia perde su bestianan si e cacho drenta den nan cura pa ataca nan. Pero no ta e fundacionnan ta culpabel. Ta e doñonan di mascota cu ta iresponsabel y no ta tene nan cacho den cura, of esun cu a bandona su mascota den mondi pasobra e no kier e mas y awo e tin hamber, of esunnan cu ya ta den mondi pero no ta opera y ta reproduci y nan y/of nan yiunan tin hamber y ta mata bestianan di cria," el a indica.

Luna Foundation ta finalisa cu un mensahe pa henter comunidad: "Hunto nos mester por atende cu e problema di doño di mascota iresponsabel mas eficientemente.

Pa Luna Foundation y Conijn e pasonan cu mester tuma ta cla: si Aruba kier un solucion sostenibel, e combersacion mester bay mas leu cu critica superficial, mester keda riba responsabilidad di doñonan di mascota, y riba cooperacion entre tur e partinan cu ta traha na bienestar di e bestianan y comunidad.

Segun RvA: Concepto di reorganisacion di ministerionan ta fragil, incoherente y contra Constitucion

Raad van Advies (RvA) a critica fuertemente e concepto di ordenansa nacional cu cual Gabinete AVP-FUTURO tin pensa di establece e structura nobo di ministerionan. Di acuerdo cu e organo di conseho, e concepto falta un substanciacion cuidadoso, logica y continuidad—y ta reafirma un debilidad administrativo di hopi tempo: e practica di reorganisacion di henter e sistema ministerial cu cada cambio di gobierno.

E concepto, cu a ser entrega pa na RvA pa conseho casi siete luna despues cu e gabinete a sinta, ta programa pa drenta na vigor dia 1 di januari 2026. E entrega laat aki, combina cu un splicacion cortico y, segun RvA, insuficiente, ta conduci na reservacionnan skerpi tocante tanto e contenido como e proceso.

E Conseho ta enfatisa cu Aruba ta luchando pa añanan caba cu un ciclo den cual e structura organisatorio di e pais ta ser reorganisa cu cada gobierno nobo. Areanan di politica completo ta ser transferi di un ministerio pa otro, hopi biaha sin necesidad substancial. Di acuerdo cu e Conseho, esaki ta resulta den un falta di continuidad structural den politica, implementacion y responsabilidad.

Aunke e gabinete ta propone pa limita e cantidad di ministerio na siete—un decision cu e organo di conseho ta aplaudi—e no ta aclaria dicon e carteranan a ser aloca di e manera aki. RvA ta indica cu e splicacion ta keda general den hopi aspecto, ta ripiti texto for di articulonan di ley, of ta referi solamente na acuerdonan di coalicion.

Conseho Consultativo explicitamente ta pone e discusion riba e reorganisacion ministerial den cuadro di e retonan cu Aruba lo bay enfrenta den e proximo añanan. Segun e RvA, cambio di clima, transicion di energia, digitalisacion, seguridad cibernetico, un poblacion cu ta embehece, y tensionnan geopolitico ta rekeri un vision cla y un enfoke integral.

Hustamente pa e motibo aki, e Raad van Advies ta haya problematico cu e coherencia entre areanan di politica den e concepto no a ser considera suficiente. Door di distribui topiconan cu ta overlap den diferente ministerio, e politica ta core riesgo di bira fragmenta of hasta cay entre e kraaknan. Ademas, un carga di trabou desigualmente distribui entre ministernan por conduci na insuficiente atencion cu ta ser duna na topiconan importante.

Un di e criticanan mas fuerte ta enfoca riba e articulo 8 proponi, cu lo permiti pa tarea y carteranan ministerial ser cambia durante un periodo di gabinete via un decreto nacional. Segun RvA, esaki ta ofrece demasiado flexibilidad y en realidad ta crea intrankilidad, enbes di e continuidad administrativo cu e gabinete ta pretende di ta persigui.

Mas importante ainda, e Conseho ta constata cu e articulo aki ta den conflicto cu Constitucion di Aruba. Constitucion ta stipula cu ministerionan por ser establece of cambia solamente pa medio di ordenansa nacional. P'esey no ta permiti delegacion via decreto nacional. Pa permiti e flexibilidad proponi, e Constitucion lo mester ser cambia prome—un proceso cu ta rekeri un mayoria di dos tercera parti den Parlamento.

Di acuerdo cu RvA, Articulo 8 mester ser elimina of revisa completamente.

Den su conseho, RvA ta atende extensivamente con areanan di politica specifico ta ser aloca. E ta revela cu algun escogencia no ta logico of ta den conflicto cu principionan administrativo.

Medio ambiente y naturalesa ta ser poni robes

Medio ambiente y conservacion di naturalesa ta responsabilidad di Ministerio di Asuntonan General, Cultura, Medio Ambiente y Naturalesa. RvA ta kere cu e temanan aki ta miho pa e ministerio responsabel pa infrastructura y planificacion teritorial. Como cu e sub-areanan aki tur ta relaciona cu e ambiente fisico, nan lo haci politica conhunto mas facil y mas consistente.

Cultura no ta pertenece bou di Asuntonan General

E escogencia pa pone cultura bou di Asuntonan General tambe ta ser considera ilogico. RvA ta indica cu un vinculo cu educacion—cu tambe ta inclui politica di biblioteca, por ehempel—lo ta mas logico.

Relacionnan di Reino a cambia sin motibo convincente
Tradicionalmente e cartera di Relacionnan di Reino ta cay bao di Prome Minister. Den e concepto, sinembargo, e tareanan aki ta ser poni bou di un ministerio diferente. RvA ta enfatisa cu esakinan ta asuntonan interministerial, caminda consistencia, coordinacion diplomatico y continuidad ta crucial. E Conseho no ta logra hustifica e cambio, aunke e ta un cambio significante.

Politica di Integridad na luga ilogico

E politica di integridad a ser asigna na e Ministerio di Husticia, Integracion y Energia. Segun RvA no tin un motibo convincente pa esaki tampoco. Integridad ta un fundeshi di bon gobernacion y ta afecta tur ministerio. P'esey e Conseho ta kere cu e mester ser poni bou di Asuntonan General, cu ta responsabel pa politica di gobierno uniforme.

Finanzas y Asuntonan Economico: Un combinacion dificil

Raad van Advies ta ripiti un punto cu a ser treci dilanti den rapportnan di conseho anterior: uni Finanzas y Asuntonan Economico den un solo ministerio ta ser considera indeseabel. E Conseho ta splica cu e carteranan aki tin interesnan divergente—tin biaha hasta conflictivo. Minister di Finanzas mester percura pa un disciplina presupuestario severo, mientras cu Asuntonan Economico mester stimula crecemento.

Tur dos area di politica actualmente ta rekeri atencion y experticio significante. P'esey RvA ta recomenda pa combina Asuntonan Economico cu Turismo, e pilar di mas importante di economia di Aruba.

Ademas, RvA ta pidi un splicacion cla di con e politica di participacion ta dividi, specialmente ya cu responsabilidad pa corporacionnan grandi di propiedad di gobierno ta reparti actualmente den varios ministerio. Segun e organo di conseho, e maneho di tur compania anonimo di gobierno idealmente mester cay bou di Ministerio di Finanzas, cu espacio pa delegacion caminda ta necesario.

Husticia ta ser asigna mucho hopi responsabilidadnan diverso

Segun RvA ta indica Ministerio di Husticia, Integracion y Energia ta ricibi un cantidad impresionantemente grandi di responsabilidadnan hopi diverso den e concepto, cu ta varia di politica di seguridad y integracion te na energia y extraccion di recurso. E Conseho ta preocupa pa e falta di hustificacion substancial pa e combinacion aki. Di acuerdo cu e conseho di RvA, un ministerio cu ya ta pisa ta sobrecarga cu areanan di politica cu lo ta mas logicamente poni otro caminda.

Splicacionnan limita pa ministerionan crucial

Pa varios ministerio—incluso Turismo, Salud Publico, Asuntonan Social, Cuido di Adulto Mayor, Cuido di Adiccion y Infrastructura—e splicacionnan ta sumamente cortico. Raad van Advies ta enfatisa cu e splicacionnan ta un rekisito legal y cu nan mester ta cla y profundo. Sin hustificacion debido, parlamento no por evalua debidamente e escogencianan di e gabinete.

Ademas, e RvA ta mustra riba inconsistencianan entre e texto di e ley y e memorandum di splicacion. Por ehempel, e memorandum di splicacion ta usa diferente nomber pa e ministerionan cu e proyecto di ley mes, loke ta mina mas ainda e debido diligencia.

E conclusion final principal di Raad van Advies ta pa bandona e tendencia di hopi tempo di reorganisacion cu cada cambio di gabinete. Enbes di esey, Aruba mester boga pa un structura di ministerionan structural, stabiel, basa riba criterionan obhetivo y un reparticion balansa di areanan di maneho.

Esaki lo no solamente trece trankilidad y continuidad den seno di gobierno, pero tambe crea claridad pa ciudadanonan, comunidad empresarial, partnernan den Reino, y organisacionnan internacional.

Recomendacion di RvA: no entrega e concepto na Parlamento

E RvA ta declara cu e ta di acuerdo cu e obhetivo di e concepto—creando un structura ministerial cla y cu ta funciona —pero no cu su contenido y substanciacion. P'esey e organo ta conseha gobierno pa entrega e concepto na Parlamento solamente despues cu a revisa tur e puntonan anteriormente menciona.

RvA ta recorda gobierno cu pa logra metanan di maneho y ehecucion di presupuestonan finalmente ta depende di un bon cooperacion entre ministerionan. Esaki ta rekeri stabilidad, un division cla di responsabilidadnan, y guianan di politica consistente—condicionnan cu, segun e Conseho, no ta suficientemente garantisa den e concepto actual.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Guera mundial por… Cuminsa na nos region…?

Pa varios siman caba nos ta den e tension causa pa e confrontacion entre Merca y Venezuela den lama di Caribe. Tabatin hopi speculacion caba kico esaki por significa y con grandi e problema por bira, no solamente pa e forzanan beligerante, sino pa nos como testigo sinta practicamente den e palco principal di e teatro di operacion. Sigur pa e islanan ABC motibo pa preocupacion, sigur si tene na vista con e tension ta sigui crece, fomenta pa ambos banda. Unpregunta clave a surgi caba: ta trata di combati narcotrafico o ta petroleo y otro riqueza natural Venezolano ta e obhetivo principal? Tin tur señal cu ta trata di un intento segun e guion antiguo di dominio imperialista, incluyendo derocamento di un regimen no di agrado di Washington y reemplazo di esaki pa uno talvez mas democratico, pero en todo caso mas cooperativopa cu interes economico strategico Mericano.E otro pregunta cu a keda: un conflicto grandi na Venezuela por conduci na un guera mas extenso, envolviendo mas pais y otro continente?

Pa cuminza cu e interesnan economico menciona; na e momento aki por tende comentario na Merca mes di e propio aliadonan di Trump cu ta e reservanan di petroleo mas grandi di mundo na Venezuela ta e obhetivo principal. Esey ta di comprende, pasobra e reservanan di petroleo, principalmente di 'shale oil', a yega na un 'plateau' caba. E produccion di mas di 13 miyon bari pa dia ta impresionante, pero no ta cubri tur necesidad di e pais, cu ta riba 20 miyon bari pa dia. Ademas gobierno di Trump a scoge strategicamente pa fuente di energia fosil y contra energia renovable, loke lo resulta den un busqueda mas extenso ainda di petroleo dentro y fuera di e pais. Ademas, e relacion perturba cu Canada ta resultando den un fluho menor di crudo pisa Canades pa Merca, loke ta fortifica e deseo di acceso na e otro potencial productor grandi di crudo pisa riba e continente, Venezuela.

E problema no ta solamente e manera anticua di dominio y usurpacion cu gobierno di Trump kiermaneha den e caso aki, sino cu esaki ta bay acompaña pa e filosofia di reparticion di mundo entre e podernan principal, unda tin solamente tres actor dominante: Rusia, Merca y China.Dentro di e manera di pensa aki lo ta logico pa spera di Rusia y China cu nan no ta 'mete den asunto Mericano'. Lamentable pa Merca ya mundo no ta responde na e tipo di demarcacion aki. China por ehemplo tin varios decada di penetracion economico sin preocupa pa e inversionnan gigantesco cu Merca a haci den base militar pa sigura nan dominio na mundo. China, en todo caso por lo pronto, no tin mester di conflicto militar pa logra nan meta di dominio economico. Nan ta hacie via nan inversion biyonario den infrastructura na varios continente, tambe America, pa facilita comercio internacional den cual nan ta hunga un papel estelar.Rusia, di otro banda, ta un poder nuclear respetable, pero cu den casi cuatro aña di guera na Ucrania no ta parce capaz di duna sosten na un conflicto militar di mas duracion na por ehemplo Venezuela. E caso di e conflicto na Siria a mustra con debilita Rusia ta caba pa por opera leu di nan propio frontera. Esaki ta implica cu den e caso di Venezuela e apoyo a corto plazo por t'ey, pero Rusia lo no ta interesa, ni capaz den duna apoyo biyonario na un conflicto di varios aña na Venezuela.E mesun debilitacion catastrofico pa via di e guera na Ucrania lo limita tambe e posibilidad di agresion militar contra paisnan Europeo. Sin embargo, e mesun debilitacion aki ta causante di fragmentaciondi poder politico y economico na Rusia, loke por resulta den un implosion di e federacion Ruso, cu mas pueblo no Ruso declarando nan independencia y terminando den un caida di e pais cu e teritorio mas grandi na mundo, loke a sucede caba parcialmente na 1991 cu eliminacion di Union Sovietico. E caos cu por resulta di esey por ta preludio di accion agresivo no predicible, por ehemplo contra Europa. Esaki ta causando caba mayor vigilancia na e paisnan aki, aunke no na nivel di un conflicto mayor, sino di sabotahe di servicionan basico como acto di represalia.

Pero kico ta e efecto den nos region? Con e paisnan Europeo cu tin lazo cu cierto excolonia den region y otro pais cu lazo mas directo cu un pais Europeo, ta actua? Tin pais manera Trinidad & Tobago cu ta coopera cu Merca den e accionnan militar actual, pero esey no ta implica Reino Uni; Trinidad & Tobago ta independiente. Di e teritorionan Frances no tin tanto informacion, ademas nan ta bastante aleha di e zona di mayor peligro.Pa loke ta e teritorionan Hulandes, cerca di e posible candela, realmente nos no ta hayando otro señal for di Den Haag cu nan ta 'preocupa'... Esey nos tabata 'supone' caba y nos tambe ta preocupa, ta pesey ta puntra.

No tur scenario den un conflicto belico na Venezuela lo afecta nos mescos. Por trata di un confrontacion di corto duracion cu pa algun tempo lo afecta nos, por ehemplo via paralizacion di aviacion den nos area, lokepor afecta parcial o completamente acceso pa turismo. Ningun hende no ta desea esey, pero mester contempla e posibilidad. E scenario mas dañino lo ta un invasion cu un poder militar considerable, resultando den un conflicto di varios aña, cu efecto desastroso pa e pais y e region. Con ta evita esey...?

BONDIA ARUBA

1 ganado di 1.000 florin tur dia garantisa!

Cachi Cachi Christmas Edition 2025

Cachi Cachi Christmas Edition ta bek! Cumprando e weganan di: Catochi, Big 4, Zodiac, Lucky 3, Wega di Number Korsou, 1-OFF y Multi-X awo den temporada di fin di aña bo ta participa automaticamente den e promocion di Cachi Cachi. Cu e promocion di Cachi Cachi, tur dia lo bay saca 1 feliz ganador garantisa di Afl. 1.000,-!

Cu cada compra di 1 florin di e weganan participante, pa sorteo di merdia of anochi, bo ta ricibi 1 set di 6 number gratis! Cu cada set di number cu bo ricibi,bo ta den wega pa por gana e Cachi Cachi di 1.000,- florin; esaki ta un premio adicional fuera di e chens di gana bo premionan cu Catochi, Big 4, Zodiac, 1-OFF, Lucky 3, Wega di Number Korsou y Multi-X. Mas bo cumpra mas set di number di Cachi Cachi bo ta ricibi y mas chens bo tin pa gana e premio di Cachi Cachi! E set di numbernan di Cachi Cachi ariba e ticket di e dia ey ta participa den e sorteo di e mesun dia.
Multi-Draw:
Si bo cumpra e opcion di Multi-Draw pa mas sorteo, e numbernan di Cachi Cachi ta hunga solamente ariba e dia cu a cumpra e Multi-Draw. Por ehempel, si bo a cumpra Multi-Draw pa hunga awe, mañan y otro mañan, tur e setnan di number di Cachi Cachi ta conta solamente pa e sorteo cu ta hunga e dia cu bo a cumpra e Multi-Draw.
Cumpra bo weganan preferi sea Catochi, Big 4, Zodiac, 1-OFF, Lucky 3, Wega di Number Korsou y Multi-X pa sea merdia of anochi, desde dialuna awo 1 di december, pasobra e campaña di Cachi Cachi ta valido pa luna di december. E ultimo dia di Cachi Cachi ta dia 31 di december 2025.
E number ganado lo wordo anuncia durante e sorteo di Lotto cu ta cuminsa 7:45PM di anochi y diadomingo pa 2:00PM, via Telearuba, Canal 13, live streaming ariba nos pagina di Facebook y YouTube. E numbernan ganado lo wordo saca por medio di un Sorteo Anima.
Lotto, E Loteria di Aruba tin diferente wega, Catochi, Big 4, 1-OFF, Zodiac, Wega di Number di Korsou di Lotto, Lucky 3, Multi-X, Lotto di Dia, Lotto 5, Mini Mega cu su Mega Plus y e diferente weganan di Raspa y Gana y Instacash. Cumprando Lotto bo ta contribui na deporte riba nos isla. E meta ta pa organisa loteria, cambia bida di su hungadonan y na mes momento inverti den deporte local pa medio di donacionnan na e comision di subsidio.

A trata caso di accidente mortal den corte

Corte den Prome Instancia a trata ayera e caso penal contra e sospechoso J.K.F., kende ta ser acusa di a causa un accidente di trafico riba prome di december 2023 na Savaneta, cu consecuencia mortal.

Despues di e accidente el a huy sigui core; e no tabatin rijbewijs tampoco. Un pareha di turista cu a caba di yega Aruba a resulta gravemente herida. Un di e victimanan (75 aña di edad) a fayece e dia siguiente di e heridanan cu el a sufri.

E sospechoso a declara cu e tabata core un tiki mas cu 80 kilometer pa ora riba un caminda unda e velocidad maximo permiti ta di 60 kilometer pa ora.

Tabata anochi scur y e tabata core cu bentana getint preto preto (cu 6% transparencia envez di e minimo di 70% cu ta permiti). Fiscal di Husticia a compara esaki cu core cu wowo mara! E sospechoso ni tin rijbewijs, anto pa colmo el a yega di ser persigui penalmente mas biaha den pasado pa core sin rijbewijs.
E pregunta huridico den e caso ta:
e accidente a sucede directamente a consecuencia di e erornan cu J.K.F. a comete den trafico?
of e lo por a sucede cu cualkier otro chofer cu si tabata core cu cuidao?
E hechonan y circunstancianan na e sitio di e accidente ta importante ora di contesta e pregunta aki. No ta suficientemente duidelijk con y na cua momento e pareha a crusa caminda. Door di esey no por bisa cu seguridad cu e accidente mortal ta a consecuencia di e comportacion peligroso di e sospechoso. Ministerio Pubico ta conclui cu no tin bastante evidencia pa comproba homicidio culposo.

Ministerio Publico ta haya cu ta si comproba cu e sospechoso a core peligrosamente. Ademas ta acus'e di a core sin rijbewijs y di a bandona e sitio di e accidente.

Ministerio Publico ta tuma e sospechoso na malo cu el a comete tanto eror den trafico, mas aun cu el a yega di ser condena caba pa core sin rijbewijs den pasado. Core sin rijbewijs ta forma un peliger grandi pa seguridad den trafico. Ministerio Publico ta tum'e hopi na malo tambe cu el a huy for e sitio di accidente y a laga e personanan pa nan cuenta. Famia di e fayecido tin cu sigui biba cu e perdida di nan ser stima.

Hues a dicta sentencia mes ora den e caso. El a condena J.K.F. pa un castigo di prison di 10 siman, di cual ocho siman ta condicional, cu un tempo di prueba di tres aña, y 80 ora di trabao pa comunidad y un prohibicion di core auto pa un duracion di 2 aña, pa causa peliger, core sin rijbewijs y bandona sitio di un accidente.

E sospechoso a ser declara liber pa homicidio culposo. Hues a dicidi cu J.F.K. lo no haya su auto bek.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Ora 'tocante' ta bira 'over', despues ta bira 'riba'...

Den nos edicion aki di nos column semanal tocante nos idioma Papiamento, nos ta bolbe na un tema publica anteriormente, pa amplia loke na e momento ey nos a logra analiza. Den nos edicion di 27 di december 2024 nos a trata e tema di e uso di e 'over' Hulandes na lugar di e equivalente Spaño cu ta semper e promer escogencia ora nos ta busca palabra; den e caso aki e 'tocante' o 'encuanto'. Den un frase pa mayor claridad: "Nan a bin consulta nos tocante un posible cooperacion, pero e no a resulta." Nos no ta keda straña di topa e mesun frase aki awe: "Nan a bin consulta nos over di un posible cooperacion, pero e no a resulta." Den e articulo menciona a duna varios ehemplo di e custumber aki di usa pronombre Hulandes, o Ingles, na lugar di esun original hereda di Spaño. Pero loke nos no a ripara na e momento ey cu tin un tendencia andando unda bo por mira un cambio di e uso di e 'over' Hulandes pa e 'riba' di Papiamento mes, un señal cu muy probablemente e tendencia di usa preferiblemente un palabra di origen Latino o di Papiamento mes, ta keda domina. Lo no straña nos tampoco anto pa mira e frase presenta anteriormente den e siguiente forma: "Nan a bin consulta nos riba un posible cooperacion, pero e no a resulta." Asina tambe nos ta topa cu frase manera: " A yama reunion pa por tuma un decision riba e asunto." Otro: "Nan a entrega finalmente nan conseho riba e proposicion haci." E ultimo aki ta un caso unda na Hulandes e por ta "het advies op het voorstel" o tambe "het advies over het voorstel". Tur e ehemplonanaki ta trata di busca un equivalente di e 'over' y e 'op' Hulandes. E 'riba'por ta e alternativa pa e 'on' Ingles tambe, pero pa no complica cos demasiado, aki nos ta limita nos mes na e 'op' y 'over' Hulandes.
Importante pa indica cu nos no ta duna un opinion tocante e desaroyonan aki; pueblo ta papia y nos no ta 'polis linguistico'. Ademas nos por observa cu e tipo di desaroyo aki ta tuma lugar den otro idioma tambe. Asina nos por topa den un spellcheck Hulandes cu e uso di un palabra cu e sistema ta marca como 'no incorecto' pero si inusual; mas tanto pasobra ta trata di un palabra o concepto cu awendia a haya otro formulacion mas moderno. Nos por interpreta e fenomeno aki den nos Papiamento tambe como un asunto di nan papel a traves di tempo, pero cu e observacion cu den un Papiamento mas formal e uso di por ehemplo 'encuanto' y 'tocante' ta keda un realidad, cu de paso nos tambe ta practica.
Pa conclui, otro tema cu nos a trata anteriormente, pero unda cu regularidad nos ta mira uso incorecto y tambe uso en principio corecto, pero menos usual. Ta trata di e uso di 'na' y 'den' banda di otro, unda den cierto caso mester ta un di nan dos y otro unda por usa ambos. E diferencia tin ora ta dificil pa detecta, pero basicamente e 'na' ta indica algo mas general, mientras cu e 'den' ta pa localiza mas exactamente loke kier bisa. Un ehemplo: "E sospechoso a yega na prison pa sinta su castigo." Y: "El a drenta den prison pa cuminza sinta su castigo." Otro: " E homber tabatin un herida grandi na su pia." Pero: "E herida tabata di un bala den su pia." Aki ta trata di señala mas exacto kico e situacion ta. Un ehemplo cu nos por mira regularmente ta e diferencia entre 'na un aña' y 'den un aña'. Ehemplo: "Na aña 2024 inflacion a dal pisa." Pero: "Den cada aña di e decada ey nos por mira e fenomeno di menos nacemento." Un ehemplo unda tur dos variante ta bon: "Ora mester yega na decision, mester tuma na/ den consideracion tur aspecto relevante."
Por ultimo, un eror cu nos ta mira regularmente: " Huez a sentencia e sospechoso cu 10 aña den prison." Corecto ta: "Huez a sentencia e sospechoso na 10 aña di prison."

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 360.000,-
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
HUNGA AWO

Autismo definitivamente no ta ser causa pa vacunacion, segun centro Hulandes di monitoreo di medicamento

(NLTimes)—Hende cu a ser diagnostica cu un forma di autismo no a desaroya e desorden pasobra nan a ser vacuna, segun e centro Hulandes pa efecto secundario di medicamento, Lareb. Vacunacion no ta causa autismo, Lareb a enfatisa den un declaracion diabierna, como reaccion na un posicion nobo di e Centers for Disease Control and Prevention (CDC) na Merca.

"E vacuna contra sarampi, mumps y rubela (MMR) ta regularmente relaciona eroneamente cu autismo. Pero un estudio di 1998 cu a conecta e dos cosnan tabata contene informacion y metodologia incorecto. Esaki a resulta den un estudio amplio nobo na Merca na 2001 cu no a haya ningun conexion entre vacunacionnan y autismo," Lareb a bisa. "E estudio di 1998 tambe a ser retira na 2004 pa motibo di fraude."

Siman pasa, CDC a cambia su posicion riba esaki. Antes, CDC tabata di acuerdo cu Lareb cu vacunacion no ta causa autismo. Pero awor CDC a bisa cu esaki "no ta un afirmacion basa riba evidencia."

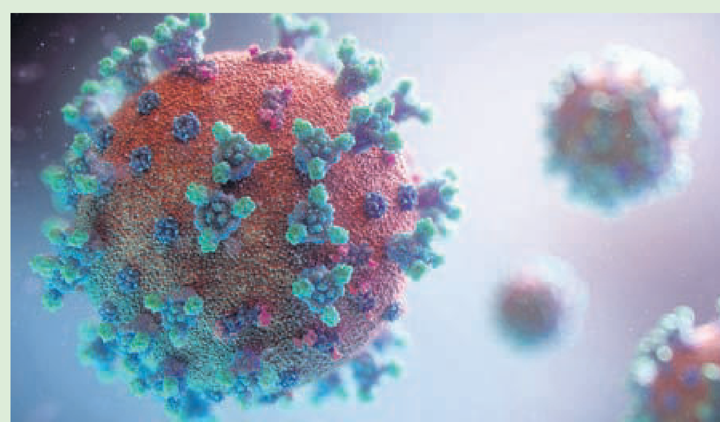
Robert F. Kennedy Jr., un miembro di e administracion di presidente Donald Trump, ta un figura conoci pa su skepticismo di vacuna. E ta actualmente secretario di Salud y Servicio Humano (HHS) y, segun reportahenan, tabatin un rol den e cambio di posicion di CDC.

"Estudionan cientifico no a exclui e posibilidad cu vacunanan pa muchanan chikito por contribui na desaroyo di autismo. Pero historicamente, e afirmacion aki a ser publica pa medio di CDC y otro instancia federal den HHS pa preveni duda tocante vacuna," CDC a agrega.

Segun Lareb, esaki ta simplemente "incorecto." "Hopi estudio di alto calidad ta demostra cu vacunacion no ta causa autismo. E cantidad di vacunacion tampoco no tin efecto riba e desaroyo di autismo. Estudionan ta mustra tambe cu vacunacion durante embaraso no ta causa autismo den e baby," Lareb a bisa.

E centro a bisa cu nan a investiga tambe e rol di substancianan medico, incluyendo ingredientenan activo den medicamentonan, pa busca un respuesta riba kico ta causa autismo. "Tambe ey no a haya ningun conexion," segun e oficina Hulandes.

WHO: Grado di morto di sarampi a baha 88% desde 2000, pero casonan ta aumenta

(WHO)—Esfuersonan global pa inmunisacion a causa un caida di 88% den morto di sarampi entre 2000 y 2024, segun un rapport nobo di e Organisacion Mundial di Salud (WHO). Casi 59 miyon bida a ser salba pa e vacuna contra sarampi desde aña 2000.

Sinembargo, ta calcula cu 95.000 persona—mayormente muchanan bao di 5 aña—a muri di sarampi den 2024. Aunke esaki ta un di e cifranan anual mas abao registra desde 2000, cada morto pa un malesa cu por ser preveni cu un vacuna hopi efectivo y barata ta inaceptabel.

A pesar cu tin menos morto, casonan di sarampi ta subiendo mundialmente, cu un calculacion di 11 miyon infeccion den 2024—casi 800.000 mas prome cu e pandemia den 2019.

"Sarampi ta e virus mas contagioso na mundo, y e datonan aki ta mustra atrobe con e lo usa cualkier buraco den nos defensa colectivo," Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, Director-General di WHO, a bisa. "Sarampi no ta respeta frontera, pero ora tur mucha den tur comunidad ser vacuna contra e malesa, pro evita un brote costoso, por salba bida, y e malesa por ser elimina den paisnan completo."

Casonan di sarampi den 2024 a aumenta cu 86% den Region Mediteraneo Oriental di WHO, 47% den Region Europeo, y 42% den Region di Zuidoost Asia compara cu 2019. Notablemente, e Region Africano a mira un caida di 40% den casonan y 50% den morto den e periodo aki, parcialmente pa motibo di cobertura di vacuna cu ta subiendo.

Aunke e ola recien ta tumando luga den paisnan y regionnan caminda muchanan tin menos probabilidad pa muri danki na bon nutricion y acceso na cuido medico, esnan cu ta keda infecta ainda ta na riesgo di complicacionnan serio y pa henter bida, manera cieguedad, pulmonia y encefalitis (un infeccion cu ta causa hinchamento di celebro y por resulta den daño cerebral).

Esfuerso pa logra un mundo liber di sarampi

Meta mundial pa eliminacion, segun IA2030, ta hopi leu ainda. Te fin di 2024, 81 pais (42%) a elimina sarampi—apenas tres pais mas compara cu añanan prome cu pandemia.

Progreso adicional a tumando luga den 2025 unda pais y teritorionan insular Pacifico a ser verifica den september 2025, y Cabo Verde, Mauritius y Seychelles a ser verifica e luna aki, convertiendo nan mes den e prome paisnan den Region Africano di WHO cu ta oficialmente verifica pa eliminacion di sarampi. Esaki ta hiba e total di paisnan cu a elimina sarampi na 96.

Region di e Americas a recompensa su status di eliminacion den 2024 pa segunda bes—e unico region cu a logra esaki—pero el a perde e status atrobe den november 2025 pa motibo di e transmision cu ta andando na Canada.

Sarampi a bira mas presente den e ultimo añanan, hasta den paisnan di alto ingreso cu a elimina e malesa un biaha caba , pasobra tasa di vacuna a baha bao di e limite di 95%. Aunke e cobertura nacional por ta halto, buraconan den comunidad unda tin un grado mas abao di vacunacion por pone hende na riesgo y ta causa brote y transmisionnan constante.

Pa logra eliminacion di sarampi, compromiso politico fuerte y un inversion sostenibel ta necesario pa sigura cu tur mucha ricibi dos dosis di vacuna contra sarampi y cu sistema di vigilancia por detecta brotenan rapidamente. IA2030 Mid-Term Review ta pidi pais y socionan pa fortalece inmunisacion rutinario, vigilancia y capacidad pa reaccion rapido na brotenan, y pa duna campañanan di alto nivel y cobertura halto ora inmunisacion rutinario toch no ta suficiente pa protege tur mucha.

BONDIA ARUBA

Corsou: Minister Lew-Jen-Tai ta reconoce miedo di intimidacion entre ambtenaarnan pero no ta ofrece proteccion concreto

(CuraçaoChronicle) - Minister di Gobernacion, Plan y Servicio Publico (BPD) Kimberly Lew-Jen-Tai a reconoce cu ambtenaarnan tin miedo di intimidacion y ppresion politico, sinembargo e no por a cita un investigacion, keho of accion disciplinario.

Su declaracionnan a bini den contestanan por escrito entrega na Parlamento, mientras cu varios partido a exigi den varios ocasion claridad y miho proteccion pa empleadonan di gobierno.

Aunke e minister ta enfatisa cu intimidacion "no ta tolera," tambe e ta declara cu su ministerio no lo tuma accion al menos cu entrega un keho formal. Segun parlamentarionan, esaki ta precisamente e problema: ambtenaarnan no ta tribi di reporta mal conducta a causa di miedo cu lo tin repercusion.

Bureau di Integridad - cual tin e intencion di independientemente ricibi y investiga reportahenan - te ainda no ta operacional. Lew-Jen-Tai ta bisa cu su establecimento "recientemente a bolbe cana." Un regulacion tambe a ser inclui den e ley pa varios aña, sinembargo nunca a implementa esaki. Un proposicion ta anticipa di yega parlamento den 2026, lagando proteccion structural fuera di alcance pa awo.

Tur minister actualmente ta haciendo un evaluacion base di conocemento di e empleadonan pa loke ta e reglanan di integridad. Resultadonan ta anticipa di yega pa fin di november of cuminsamento di december. E minister ta bisa tambe cu e lo crea su prioridadnan despues di evalua e resultadonan aki, nificando cu accion atrobe ta atrasa.
Lew-Jen-Tai ta señala codigonan di conducta existente dentro di servicio civil pero ta reitera cu ningun investigacion ta cuminsa sin un keho formal. Con e ambtenaarnan - ken tin miedo di repercusion y pa e motibo aki no ta entrega keho - lo ricibi proteccion ta keda sin contesta.

Como resultado di e falta di contesta aki, preocupacionnan ta sigui crece cu presion politico riba ambtenaarnan por persisti sin proteccion efectivo ni tampoco supervision dependiente.

Merca lo expande operacionnan cerca di Corsou cu accion contra rednan di droga Venezolano

(CuraçaoChronicle) - Merca pronto lo cuminsa tuma accion contra traficantenan di droga Venezolano riba tera, no solamente riba lama.

Presidente Mericano Donald Trump a anuncia diahuebs cu trafico maritimo a "stop grandemente," causando un cambia na detene e traficantenan dentro di Venezuela su teritorio.

E anuncio ta bini despues di varios luna di operacionnan Mericano contra barconan cerca di e costa Venezolano, cual Washington ta identifica como barconan di trafico di droga. E operacionnan aki ta involucra unidadnan naval y vigilancia aereo cerca di e costa Caribense, incluyendo awanan den parti nort di Venezuela - cerca di Corsou.

Merca ta consistentemente aumentando su presencia militar rond di Venezuela. Un di e desplieguenan mas notable ta un barco yama un 'aircraft carrier' cu a manda e region como parti di un strategia mas amplio pa presiona presidente Venezolano Nicolas Maduro.

Despues di actividad Mericano aumenta den Caribe, e dinamica di seguridad regional ta cambiando, particularmente pa e islanan ABC. Corsou y Aruba hopi biaha ta den e ruta di trafico entre

Venezuela y Caribe, cual ta haci desaroyo den e tension entre Merca cu Venezuela specialmente relevante.

Trump a declara cu e meta principal ta di aplica suficiente presion cu lo obliga Maduro su renuncia sin tin cu lansa un invasion militar. Segun Trump, expande operacionnan riba tera lo ta mas efectivo cu solamente tuma accion contra e traficantenan maritimo.

E escalacion di medidanan Mericano ta yega na un momento di friccion renoba alrededor di Venezuela.

Pa Corsou, e cambio por resulta den:
Monitoreo maritimo mas estricto
Cooperacion aumenta entre forsanan Mericano y Warda Costa di Caribe Hulandes
Alerta aumenta pa autoridadnan di frontera
Posible impacto diplomatico den e region

Autoridadnan local y agencianan di seguridad na Corsou ta monitor e situacion di cerca, mirando e isla su proximidad na Venezuela y su rol strategico den seguridad regional.

Corsou: Parlamentario Maria Nita ta urgi gobierno implementa solucion humanitario pa residentenan indocumenta

(CuraçaoChronicle) - Miembro di Parlamento Maria Nita ta haciendo yamado na gobierno pa urgentemente implementa un solucion structural y humanitario pa e gran cantidad di persona indocumenta bibando y trahando na Corsou.

Den un carta dirigi na minister di Husticia Shalten Hato, Nita ta adverti cu e situacion actual no "ta sostenible mas" y cu segun varios reportahe reciente, ta poniendo cada biaha mas presion social, economico y financiero riba e pais.

Nita ta cita analisis di varios institucion - incluyendo min-

isterio di Desaroyo Social, Labor y Bienestar (SOAW), SVB, IMF, Kolff Commission (EBA), Amnesty Internacional y ministerio di Finanzas - tur cual ta conclui cu e presencia di un poblacion indocumenta ta afecta di manera pisa e presupuesto nacional, e sistema di cuido di salud, e mercado di labor y e sistema di seguridad social.

Na mesun tempo, e ta averti cu Corsou ta perde miyones di florin anualmente den impuesto cu no lo colecta y prima social. E mercado di labor informacion ta sigui expande sin supervsion, cual ta aumenta e riesgo di explotacion laboral.

Nita ta pidiendo e minister pa provee claridad riba e pasonan concreto cu ta tuma den direccion di regulacion. E kier sa" con e proceso pa regularisacion humanitario por keda acelera, ki medidanan ta necesario pa registra hende sin un status legal, ki efectonan social y economico e tipo di politica aki lo tin, con gobierno lo fortalece proteccion contra explotacion y cual canalnan di comunicacion lo ta mas efectivo den yega e comunidadnan afecta

Segun Nita, cualkier solucion mester ta ambos humano y sostenibel. Regula e poblacion indocumenta ta necesario, e ta bisa, pa organisa e mercado laboral, proteha e derecho di trahadornan y garantisa cu tin sitio pa e sistema di seguridad social.

E fraccion di MFK ta anticipa cu minister lo responde dentro di edeadline parlamentario estableci y lo detaya con gobierno tin intencion di sigui dilanti cu e strategia humanitario hopi spera.

Amsterdam lo por bolbe aumenta impuesto riba turismo pa frena turismo masal

(NLTimes) - E Conseho di Ciudad di Amsterdam por aumenta e impuesto riba turista atrobe otro aña si e aumento di IVA nacional riba estadia na hotel no reduci e cantidad di turista cu ta pasa anochi, segun un proposicion di Consejal pa Asuntonan Economico Sofyan Mbarki.

E entrada extra di e impuesto riba turismo proponi por ser usa pa impulsa e fondo di real estate di e municipio. E

fondo aki ta permiti e ciudad pa cumpra propiedadnan den centro di ciudad y reusa e edificionan aki, manteniendo nan for di circulacion turistico y reduci e interupcion causa pa trafico pisa di bishitante.

"Aplicando e fondonan aki cu exito den cayanan manera Warmoesstraat y Oudezijds Voorburgwal, manera nos a haci cu e Zeedijk, por transforma e centro di ciudad di berdad den un espacio menos comercial y mas habitabel," Mbarki a bisa den e declaracion.

Amsterdam actualmente ta impone e impuesto riba turismo di mas halto na Hulanda. Desde 1 di januari 2024, bishitantenan di e capital a bin ta pagando un 12.5% adicional riba e gasto di nan estadia di anochi, un tarifa cu lo keda na vigor te cu 2026.

E centro di ciudad di Amsterdam ta confrontando turismo masal, loke ta strobando su habitabilidad den e ciudad. Na 2021, e Conseho di Ciudad a introduci un regulacion cu tin como meta pa limita estadia di turista na 20 miyon. E plan a inclui un limite di cama di hotel, corta e cantidad di crucero riba lama y rio na mita, restringi huur di vacation rentals (AirBNB) y prohibi tiendanan di turista. Sinembargo, e medidanan aki te awor no a cumpli cu e expectativanan.

Un otro cambio ta cu e centro di ciudad lo rekeri permiso pa benta enfoca riba turista, loke ta permiti e municipio pa verifica negoshinan di antemano y combati tanto operadornan fraudulento como actividad criminal.

Segun Minister di Defensa Hulandes

Investigacion riba dronenan cu a ser mira ta bula riba basenan aereo probablemente no lo revela motibo

(NLTimes) - E incidentenan di dronenan na e basenan aereo di Volkel y Eindhoven ta lantando hopi pregunta den parlamento. Pero durante un debate parlamentario diaranson, Minister di Defensa demisionario Ruben Brekelmans, a adverti cu hopi di e preguntanan ey por keda sin contesta.

Algun drone a ser mira na Volkel riba diabierna y diasabra anochi y na Eindhoven riba diasabra anochi. Den tur caso, intentonan sin exito a ser haci pa tira e dronenan abou. Incidentenan similar a ser reporta otro caminda na Europa, pero esaki tabata un prome pa Hulanda.

Un "desaroyo preocupante," Daniël van den Berg (JA21) a bisa tocante e incidente di drone na e basenan aereo Hulandes.

"Con esaki por a sucede, y kico exactamente nos a mira e fin di siman cu a pasa?" Fatimazhra Belhirch (D66) tabata kier sa.

Kati Piri (GroenLinks-PvdA) a puntra dicon e compra di ekipo di control di drone ta solamente awor ta ser acelera.

Brekelmans a bisa diaranson anochi cu e investigacionnan riba e incidentenan ta andando ainda. Pero el a purba di modera e expectativanan, ya cu investigacionnan similar den incidentenan di drone na Dinamarca, Noruega, Belgica y Alemania "no a duna un bista mucho cla," el a bisa.

E dronenan no tabata forma un menasa "enorme" inmediato pa e basenan, Brekelmans a declara. No tin indicacion cu nan tabata arma, y hasta ekipa cu un camara, e dronenan "no por capta mesora tur sorto di secreto."

Tabatin actonan di sabotahe anterior na Europa cu vinculonan cu un organisacion Ruso, incluyendo varios candela. Sinembargo esaki no a keda confirma pa loke ta trata ningun di e incidentenan di drone na Hulanda, asina e minister a bisa. No ta "facil" pa determina ken ta culpabel, "specialmente si bo no tin e drone den bo man."

E Ministerio di Defensa ta acelera e adkisicion di capacidad adicional pa detecta y combati drone. E siman aki, e ministerio a anuncia cu e tin plania pa aloca entre 1.25 y 3 biyon euro pa e proposito aki.

LUNA DI LOCURA!
CUMPRA 2 LOTTO 5
Y HAYA 1 LOTTO 5 LOCO GRATIS!
LOTTO Cambiando bida...
CON PA HUNGA?
CU CADA COMPRA DI 2 LOTTO 5 RIBA E MESUN TICKET TA RICIBI 1 LOTTO 5 ADICIONAL LOCO COMPLETAMENTE **GRATIS** ARIBA E MESUN TICKET!
MAS BO CUMPRA, MAS TICKET LOCO **GRATIS** BO LO RICIBI!
PROMOCION TA VALIDO TE CU 31 DI DECEMBER
Pa mas informacion yama 525-7555 of bishita nos website lottoaruba.com
www.lottoaruba.com

BONDIA ARUBA

Argentina: Gobierno lo implementa un plan di subsidio nobo pa coriente y gas cuminsando na 2026

(Infobae) - E gobierno di Javier Milei tin plania pa implementa un plan di subsidio residencial nobo, unifica y dirigi pa coriente, gas natural, gas den boter (LPG), y gas di propano den tuberia den henter Argentina, cuminsando na 2026.

E medida lo elimina tanto e sistema di nivel actual (N1, N2, y N3) como e programanan separa, e Programa Hogar y e Tarifa di Gas Social, pa establece un sistema unico y simplifica. Ta bay tin solamente dos categoria: hogarnan cu lo haya ayudo di gobierno y hogarnan cu lo bay carga full e costo di energia. E obhetivo declara ta pa haci e prijs real di e servicio mas transparente, aumenta e proporcion di e gasto cu usuarionan ta carga, y fortalece e disciplina fiscal.

E Secretariado di Energia a habri e proyecto pa consulta publico diabierna pa medio di un resolucion publica den e Corant Oficial, estableciendo un periodo di 15 dia di trabou pa ricibi opinion y observacionnan di sociedad civil y stakeholdernan den e sector. Na mesun momento, e beneficiarionan actual lo por actualisa nan informacion door di entrega un declaracion huramenta si ta necesario. Segun e team economico, e tension politico reduci despues di e victoria recien legislativo di La Libertad Avanza ta permiti pa e reorganisacion di e sistema cuminsa otro aña.
Acceso na e subsidio lo ta restringi na casnan cu entradanan bou di nivel tres di e Total Basic Food Basket (CBT), ekivalente na $3,641,397 pa luna. E limite aki ta mas restrictivo cu esun actual, y exclusionnan basa riba criterionan di activo lo keda na nan luga: esnan cu ta doño di boto of propiedadnan adicional lo no bin na remarke.

E sistema nobo ta reemplasa tur categoria anterior. Personanan cu ya ta registra den e Registro di Acceso na Subsidio di Energia (RASE) lo ser transferi automaticamente, cu e opcion pa actualisa nan informacion. Mientras tanto, esnan cu ta usa gas di propano no via cilindernan di LPG di 10 kilo, y cu no ta registra ainda, lo mester haci esaki a traves di e website oficial.

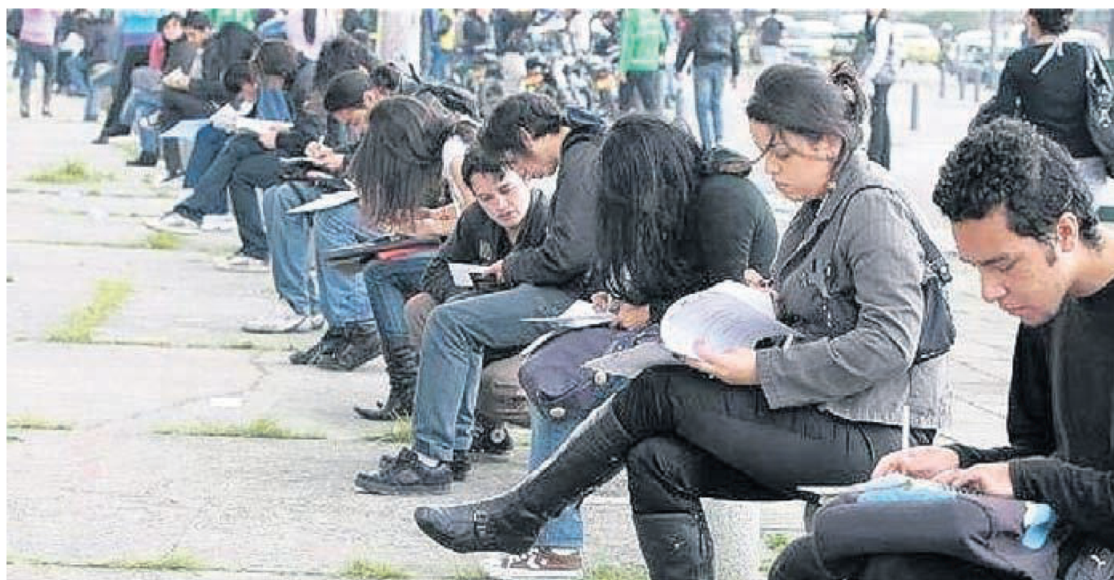
Actualmente, e subsidio di gobierno ta consisti di un descuento riba e prijs di energia consumi, ademas di distribucion, transmision, y gastonan di impuesto. E modelo aki ta dividi usuarionan den tres nivel basa riba nan entrada declara relaciona cu e Basic Food Basket (CBT) publica pa e Instituto Nacional di Estadistica y Censo (INDEC). Lo reemplasa e structura aki, lagando solamente dos categoria: hogarnan subsidia y hogarnan cu lo paga e costo completo sin e descuento. E subsidio lo cubri 50% di e gasto di energia durante lunanan di consumo maximo, cu un descuento mas chikito pa e resto di aña.

Ministerio di Economia ta sigura cu e reduccion di subsidio lo bay compaña pa un actualisacion gradual di tarifanan y asistencia dirigi pa minimalisa e impacto riba e factura promedio durante e transicion. E gobierno tambe a enfatisa cu no ta anticipa interupcionnan di coriente generalisa e zomer aki danki na suficiente capacidad di generacion, aunke riesgonan lo persisti den areanan cu rednan inadecua.

Desempleo na Colombia a baha te na 8.2%

E di tres tasa mas abou den historia segun DANE

(Infobae) - E mercado laboral di Colombia a mustra señalnan di dinamismo na october 2025, cu un aumento den e poblacion emplea y un reduccion significante den e tasa di desempleo nacional, segun e Departamento Administrativo Nacional di Estadistica (DANE).

E proporcion di personanan emplea a crece cu 977 mil representando un aumento di 4.2% compara cu e aña anterior, mientras cu e tasa di desempleo nacional tabata na 8.2%, e di tres mas abou den henter historia, surpasa solamente pa e 8.1% registra na 2014.

Asina tambe, segun e agencia, esaki ta e nivel mas abou pa un october desde 2017, ora cu a registra un tasa di 8.7%, reflehando un recuperacion sosteni compara cu añanan anterior.

Den e mesun relato, DANE a revela cu e cantidad di personanan emplea na Colombia a alcansa 24.37 miyon, loke ta representa un aumento di 977 mil trahado compara cu october 2024.

E crecemento anual di 4.2% aki a bay compaña pa un bahada di 174 mil hende desemplea, cu e reduccionnan mas grandi concentra den e 13 ciudadnan mas grandi y den areanan rural poco pobla.

Mientras tanto, e tasa di participacion total a subi na 65%, compara cu 63.9% e aña anterior, mientras cu e tasa di empleo a alcansa 59.7%, surpasando e 58.1% registra na october 2024. E indicadornan aki ta refleha cu mas Colombiano den edad di traha a drenta e mercado laboral y cu un proporcion mas grandi di nan a haya empleo.

E analisis sectoral a mustra cu agricultura, cria di bestia, jaagmento, y pesca a conduci na creacion di trabou, cu 347 mil trabou nobo.

E sector di acogida y servicio di cuminda a sigui, añadiendo 279 mil cupo di trabou, y e sector di transporte y almacenamento a agrega 231 mil cupo di trabou nobo. Den contraste, e sector di comercio y reparacion di vehiculo a experiencia e perdida di mas grandi, cu 221 mil cupo di trabou menos compara cu e aña anterior.

A pesar di e mehoracion den indicadornan di empleo, empleo informal a keda halto y a mustra un aumento. DANE a informa cu 56.1% di personanan emplea den e pais tabata traha den e sector informal, loke ta nifica cu mas cu mita di esnan cu trabou no tin seguridad social y beneficionan asocia cu un contrato formal, manera pensioen, salud, of contribucionnan di riesgo laboral.

E porcentahe aki ta representa un aumento di 0.8 punto di porcentahe compara cu october 2024 y un bahada compara cu september 2025, ora cu informalidad a alcansa su nivel mas abou di aña na 55.1%.

E diferencia di genero den acceso na empleo a persisti durante october. Di acuerdo cu DANE, e tasa di desempleo bou di hende homber tabata 6.2%, mientras cu bou di hende muhe el a alcansa 10.9%, un diferencia di 4.6 punto di porcentahe. E diferencia aki ta demostra cu hende muha ta sigui enfrenta obstaculonan mas grandi pa drenta e mercado laboral, a pesar di e tendencia general di mehoracion proyecta pa 2025.

Un otro factor cu e instancia ta midi pa compila e resultadonan aki ta desempleo hubenil, cu tambe a keda halto.

Jamaica: Dunadornan di cuido a ser adverti pa ta 'paranoico' despues di horcan Melissa ya cu muchanan ta bou di menasa

(JamaicaObserver) - Cu miles di mucha cu a keda vulnerabel pa elementonan, menasa aumenta di predadornan debi na nan casnan y otro espacio sigur cu a ser destrui pa horcan Melissa, profesor na Universidad di Antias Zoyah Kinkead-Clarke a urgi e dunadornan di cuido pa "ta paranoico" den vigila e menornan, hasta mientras ta pidi urgencia pa e reconstruccion di e espacio sigur di menornan.

E observacion a bini mientras cu tabata haciendo preparacionnan pa e organisacion di un Combersacion Regional di dos dia riba Educacion di Mucha Trempan na e Sede Regional di Universidad di Antias (UWI) na St Andrew..

E conferencia, cu e tema 'Construyendo Fundacionnan Fuerte: Avansando Educacion di Infancia Tempran Pa Medio di Politica, Practica y Asociacion', ta ser tene den colaboracion cu e Fundacion Nacional di Jamaica (JN), e Comision di Infancia Trempan (ECC), e Scol di Enseñansa di UWI, y e Centro di Recurso di Infancia Tempran di Dudley Grant.

Diamars, Kinkead-Clarke, kende ta profesor di cuido y educacion di infancia trempan y decano suplente di estudionan di graduacion na e Facultad di Humanidad y Educacion, y gerente di e Dudley Grant Early Childhood Resource Center na e universidad, a bisa un Jamaica Observer Press Club cu e desaster causa pa horcan Melissa a aumenta e riesgo di abuso riba un nivel mas grandi cu loke a sucede durante e pandemia di COVID-19 ora cu scolnan a cera.

"Durante e pandemia nos tabatin un nivel eleva di muchanan cu a ser victimisa sexualmente, of pa medio di negligencia, of nan a bira victima den varios manera," Kinkead-Clarke a bisa e redactor y reporteronan di Observer Press Club.

Di acuerdo cu Kinkead-Clarke, cu muraya di proteccion y curanan separacion literalmente abou of kibra te na pida pida, tin un urgencia aumenta pa lugarnan literal di seguridad.

Diabierna ultimo, Minister di Enseñansa Senador Dr. Dana Morris Dixon, den un declaracion na Senado, a describi e daño na e infrastructura fisico di institutonan educativo como monumental, cu e bida y rutinanan di 111.177 studiante y aproximadamente cinco mil miembro di personal den institutonan educativo publico a bolter.

Morris Dixon a bisa cu 21 institucion publico y 679 scol a keda afecta pa e horcan di categoria 5 cu a yega tera na e costa zuidwest di e isla dia 28 di october, causando daño grandi na scolnan principalmente na St Ann, Trelawny, St James, Hanover, Westmoreland, St Elizabeth, Elizabeth y Manche.

Na mesun momento, director general interino di e Oficina di Preparacion pa Calamidad y Maneho di Emergencia, Comandante Alvin Gayle siman pasa a bisa cu pa medio di e conteo di edificio pa vivienda, aproximadamente 156.000 vivienda a keda daña, cu alrededor di 24 mil di e cantidad ey ta perdidanan total.

El a argumenta cu e proteccion di mucha mester bira un esfuerso comun.

Mientras tanto Allison Montgomery, Oficial di Programa di Scol di Educacion Mona, a bisa cu e violacionnan di seguridad crea pa e horcan di categoria cinco, segun cu e tabata pasa door di e costanan zuidwest di e isla, por haci loke a sucede durante e pandemia parce wega di mucha.

1,200,000 CHRISTMAS POINT GIVEAWAY
NOVEMBER 28 - DECEMBER 21, 2025
100,000 POINTS AWARDED
Every Friday, Saturday and Sunday
Ten daily winners of 10,000 points!
Earn 100 base slot points or 16 table credits and swipe up to five times daily at any kiosk.
See Players' Club for details.
Alhambra CASINO AND SHOPS
Open daily 10am to 3am | J.E. Irausquin Blvd #47 | 288.9000 | casinoalhambra.com
Play Responsibly. Visit www.gamblersanonymous.org if you or someone you know has a gambling problem.

Departamento di Cultura a organisa Un Anochi di Serenata:

Honrando Santa Cecilia y Nos Baluartenan Musical

Den cuadro di Dia di Santa Cecilia, patrona di tur musico, Departamento di Cultura Aruba (DCA) bao di auspicio di Ministerio di Cultura, a organisa "Un Anochi di Serenata" riba Plenchi Hubert "Lio" Booi di Universidad di Aruba.

E anochi a habri cu canto di himno di Aruba presenta pa Michelangelo Joel "Angelo" Koolman. A sigui cu palabranan di Director di DCA drs. Siegfried Dumfries kende a enfatisa cu musica ta un idioma universal cu ta uni generacionnan, ta conta nos historia y ta fortifica nos identidad cultural. El a expresa danki na tur musico - profesional y aficciona - cu nan dedicacion, talento y entrega pa mantene nos tradicion bibo.

Director di DCA: "Boso trabou ta un patrimonio bibo cu ta inspira, educa y eleva nos comunidad." DCA ta compromete pa sigui crea espacio, apoyo y oportunidad pa talento actual y futuro sigui florece.

E programa di anochi a inclui presentacion y reconocemento na nos grupo y musiconan cu un gran legado cultural, entre nan:
Trio Los Arubeños: Reynaldo "Rey" Lampe, Fortunato "Catey" Werleman y Mario Croes;
Trio Huasteca: Jose Enrique Escalona, Maximiliaan "Max" Hassell y un reconocemento postumo na Alex Edward "Etty" Toppenberg;
Trio Oro: Reynaldo "Ronny" Kock, Ambrosio "Chito" De Cuba y Vicente "Vito" Koolman.

DCA a honra tambe baluartenan cu un aporte duradero na preservacion di nos musica di serenata: Nerio Italo "Taly" Wever, Leon Ricardo Ras, Mario Benigno Middendorp, Ivan Eugene Jansen y Michelangelo Joel "Angelo" Koolman. Sr. Ivan Jansen no por tabata presente y lo ricibi su reconocemento na un otro ocasion.

E evento a sigui cu un presentacion excepcional di Michelangelo Joel "Angelo" Koolman ariba guitarra y cantando, hunto cu Omar Kock riba fiyo y Enrique Mora riba drum. E evento a clausura cu un presentacion vibrante di Serghio Jansen Trio, forma pa Serghio Jansen riba gitarra, Pierre Koolman ariba drum y Roy Croes ariba baho, celebrando cu talentonan hoben y asina promove continuidad di nos patrimonio musical.

Departamento di Cultura Aruba ta expresa su gratitud na tur musico, famia y invitado pa un anochi pleno di tradicion, reconocimento y orguyo cultural.

Cushinando cu Bon Dia

GINGERBREAD COOKIES VEGANAS Y SIN GLUTEN

INGREDIENTE:
- Mescla di hariñanan :
  120 g de hariña di oat ; 130 g di hariña di trigo sin gluten;
  50 g de hariña di almond.
- 1 cucharadita di bicarbonato
- 1 cucharada de ginger mula
- 1 cucharadita di cinnamon
- ¼ cucharadita di nuez moscada
- ¼ cucharadita di clavo molido (opcional)
- ½ cucharadita di salo
- 120 g de margarina vegana of azeta di coco solido
- 100 g di sucu bruin
- 120 ml di melasa
- 2 cucharadita di extracto di vanilla

Glaseado:
- 120 g di sucu glas
- 1–2 cuchara di lechi vegetal
- ½ cucharadita di juice di lamunchi

ELABORACIÓN:
-Den un bol grandi, mescla e hariña di oat, esun di trigo sin gluten y di almond, hunto cu specias (ginger, cinnamon, nuez moscada, clavo), salo y e bicarbonato.
-Bate e margarina vegana cu e sucu bruin hasta obtener una mescla cremosa.
-Agrega e melasa y vanilla y mescla bon.
-Añade e mescla di hariña nan a los ingrediente nan humedo. E idea ta pa tin una mansa homogenea y firme, liheramente pegajosa. Si e mansa ainda ta moli, añade 1 cucharada di hariña di trigo sin gluten. Si e ta hopi seco, añade 1 cucharadita di lechi vegetal.
-E mansa debe poder compactarse y mantenerse unida sin garna. Forma un disco, envuelvelo en film y refrigera al menos 1 ora. Esaki lo duna firmesa y permitira cortar forma nan precisa.
-Estira e mansa entre dos blachi di papel vegetal hasta 4–5 mm diki.
-Usa e forma cu bo ta desea: strea grandi y chikito, copo nan di sneuw, kerkboon, gingerbread man… y ve formando e cookies. Retira e mansa sobrante.
-Ayúdate di un spatula pa retira e cookies y pone riba un conchi di forno cubierta cu papel vegetal, evitando cu por deforma.
-Hornea a 180 °C durante 8–10 minuts. E cookies mas grandi (gingerbread man) mester 10–11 minuts. Esun mas chikito 7–8 minuts.
-Lague fria completamente prome cu por decora.

Fiscal di Paris ta bisa cu homber deteni ta considera como e di 4 miembro di grupo cu a horta joyanan di Louvre

(AP)—Un homber cu polis Frances a detene e siman aki ta ser considera como e di cuater miembro di e grupo cu a horta coronanan y joyanan di Francia den un atraco di Museo Louvre, segun e fiscal di Paris a bisa diabierna. Esaki ta nifica cu henter e grupo ta considera den detencion awor.

Fiscal Laure Beccuau, ken su oficina ta dirigiendo e investigacion, a bisa cu e homber di 39 aña tin un record criminal cu seis condenacion anterior.
Awor el a haya cargo preliminar pa robo pa un gang organisa, un delito cu por carga te 15 aña di prison, y conspiracion criminal, cual por trece un sentencia di te cu 10 aña si hay'e culpable pa su rol sospechoso den e atraco di 19 di october den e museo mas bishita di mundo. E botin di e grupo tabatin un balor calcula di 88 miyon euro ($102 miyon)—sin tuma na cuenta nan gran balor historico pa Francia.

E declaracion di e fiscal no

a bisa exactamente ki rol e homber a hunga den e atraco cu a pasa den dia, unda e ladronnan tabata manera trahadornan cu jacket fluorescente.

E atraco ta considera di ta un trabao conduci pa un team di cuater hende—unda dos persona a drenta den e Apollo Gallery caminda joyanan tabata exponi, y despues a hiba nan riba brommer cu dos otro complice cu tabata warda nan pafo.

E botin ainda no a ser recupera. Esaki ta inclui un cadena di diamante y esmeralda cu Napoleon a duna na Emperatriz Marie-Louise, joyanan di Reina Marie-Amélie y Reina Hortense di siglo 19, y e corona di perla y diamante di Emperatriz Eugénie.

E atraco a pone atencion riba seguridad na Louvre, e museo mas bishita di planeta.

E ladronnan a tuma menos cu ocho minuut pa forsa nan entrada y sali for di e museo, usando un elevador di carga pa yega na un bentana di e edificio. Grabacionnan di camara den e museo a mustra cu e dos sospechoso cu a drenta den e Apollo Gallery elegante a usa machine di corta pa habri e glasnan unda e joyeria tabata exponi.

E corona imperial cu esmeraldanan di e esposa di Napoleon III, Emperatriz Eugénie, cual tin mas cu 1.300 diamante, a ser haya mas despues pafo di e museo.

Grupo di moda Armani ta nombra directiva nobo pa guia e compania despues di morto di su diseñador

(AP)—Cas di moda Italiano Armani a anuncia diabierna cu nan a nombra un directiva nobo unda su rol lo ta pa guia e compania den un momento di transicion despues di e morto di su fundador, Giorgio Armani, algun luna pasa.

E directiva nobo ta consisti di ocho miembro selecciona pa Fundacion Armani y su herederonan, incluyendo ex-ehecutivo principal di Armani, John Hooks, y ex-CEO di Gucci, Marco Bizzarri.

E otro miembronan di e directiva ta: Presidente Leo Dell'Orco; CEO y director general Giuseppe Marsocci; sobrina di Armani, Silvana, y su sobrino Andrea Camerana; fundador di Yoox Federico Marchetti y empresario Angelo Moratti.

Despues di e morto di Armani na edad di 91 aña den september, e grupo a nombra e manager di hopi aña, Marsocci, como CEO nobo. Marsocci y e directiva nobo ta tuma liderazgo den un momento crucial pa e imperio di moda, un di e companianan mas valioso y mas conoci den e pais.

Armani a instrui su herederonan pa bende un porcion minoritario inicial di 15% di su negoshi di moda dentro di 18 luna despues di su morto, cu preferencia pa e gigante di bril Essilor-Luxottica, e conglomerado Frances LVMH, of e compania di cosmetica L'Oreal.

Dell'Orco a bisa diabierna cu e composicion di e directiva nobo "ta representa e miho garantia pa continuacion, fortalecemento y modernisacion di e idea di beyesa, e modelo empresario y e balor etico cu Sr. Armani a desaroya durante 50 aña di su historia."

JOIA BY IBEROSTAR
ZIMA
JAZZ
FEEL THE JAZZ
29 NOV - 8PM
THE GROOVE HUNTERS • LIVE
8PM to 10PM
Featuring Iris Wijserse on Vocals
DJ – 6PM to 8PM
Reservations through Opentable.com
ZIMA.ARUBA

BONDIA ARUBA

Campeonato Nacional di hisamento di peso

Aruba Amateur Weightlifting Association lo bay tin nan Campeonato Nacional di hisamento di peso. Esaki lo tuma luga diadomingo awor 30 di november 2025 den Compleho Deportivo Frans Figaroa na Noord.

E clubnan cu ta participa ta Paradise Strength Aruba, E2REP Fitness, TNT Gym y RAW Fitness Aruba, Paisnan cu ta presente den e Campeonato Nacional ta Canada, Colombia, Curaçao, Ecuador, Merca y Guatemala. Pisamento di atletanan ta 8:30am y competencia ta cuminsa 10:30am.

Tambe presente den nos evento ta e famoso atleta femenino di Canada Rory van Ulft apenas 12 aña di edad cu ta campeon mundial den su categoria y tin record mundial y tambe presente e atleta Yhurisen Molenaar for di Corsou cu a bira campeon mundial den categoria di masters na Finlandia. Ta wordo hisa den diferente categoria den Youth, Junior, Senior y Master. Nos por spera sigur un bunita competencia yen di ambiente deportivo unda sigur varios di e atleta lo bataya duro contra otro y lo purba di kibra nan record personal.

Aruba Amateur Weightlifting Association kier a invita tur fanatico di e deporte di Weightlifting pa bin apoya nos atletanan den e Campeonato Nacional di hisamento di peso cu ta tuma lugar den Compleho Deportivo Frans Figaroana Noord.

Entrada ta gratis pa grandi y chikito.

Eugene Dubero ta empleado superior di Aruba Bank

Eugene Dubero ta empleado superior di Aruba Bank pa luna di oktober 2025. Un empleado cu ta demostra dedicacion y iniciativa, logrando asina e reconocimento aki.

E compromiso di Eugene pa semper brinda un experiencia superior na cliente interno di Aruba Bank ta refleha e balornan principal di e banco. Su dedicacion y manera proactivo di traha ta crea un impacto positivo.

Den su tempo liber, Eugene gusta admira arte, specialmente e obra iconico di Mondriaan, cu ta duna inspiracion y apreciacion pa color y structura.

Pabien, Eugene pa ta un empleado cu ta representa e bon cultura di servicio di Aruba Bank.

Kazuma Kobori ta tuma liderazgo despues di 2 ronda den torneo Australian PGA di golf

(AP)—Kazuma Kobori, un Neozelandes naci na Hapon, a caba su ronda cu cuater birdie consecutivo pa un score di 8-under 63 diabierna, pa tuma un avanse di one-stroke drentando den e tercer ronda di Australian PGA Championship.

Kobori, ken a gana New Zealand PGA Championship na 2019, tin un total di 10-under 132 despues di dos ronda na Royal Queensland. El a logra un hole-in-one den su prome ronda.

Australiano Brett Rankin, ken a tira 69 diabierna, tabata parti di un grupo empata pa segundo lugar. Rankin a caba su prome ronda mas prome riba e mesun dia, despues cu tormenta a suspende e partido diahuebs.

Sebastian Garcia di Spaña, ken tabata lider cu un stroke riba Rankin despues di e prome ronda, a tira 72 diabierna y ta tres stroke tras di e lider.

Marco Penge, ken a gana tres biaha henter e tour Europeo e aña aki y ta e hungador mas halto riba ranking den e torneo na number 30, a tira 65 diabierna y ta tres stroke patras tambe.

Cameron Smith, campeon anterior di British Open y hungador regular di LIV Tour, a tira 75 y a keda for di su septimo corte consecutivo.

"Mi no sa, mi simplemente no sa. Mi tabata asina confundi," Smith, ken tabata hungando den su estado natal Queensland, a bisa. "Mi tabata sinti mi bon, mi tabatin hopi confiansa, pero simplemente nada a sali."

E torneo ta co-sanciona pa PGA Tour di Australia y e tour Europeo, cual ta cuminsa su temporada 2025-26 dos siman despues cu Rory McIlroy a gana e titulo di Race to Dubai.

McIlroy lo ta e figura principal den Australian Open e siman cu ta bin na Royal Melbourne cu ta cuminsa dia 4 di december.

Atletico Madrid ta ricibi multa pa comportamento racista di su fanaticonan den partido di Champions League contra Arsenal

(AP)—UEFA a multa y pone Atletico Madrid bao periodo di prueba diahuebs pa castiga e comportamento racista di su fanaticonan durante un partido di Champions League contra Arsenal.

Atletico tabata acusa di "comportamento racista y/of discriminatorio" pa motibo cu fanaticonan a haci bofon actuando manera macaco y a haci e saludo Nazi durante un derota di 4-0 na Londres luna pasa.
Fanaticonan di Atletico anteriormente tambe tabata dirigi atakenan riba e delantero di Real Madrid, Vinícius Júnior, ken ta un persona color scur, cu abuso racial similar.

UEFA a entrega un boet di 30.000 euro na Atletico y a implementa un prohibicion di un partido pa bende ticket na su fanaticonan pa un partido Europeo afo—un castigo cu a ser posponi pa un aña di prueba.

Atletico tambe mester paga un multa di 10.000 euro pa motibo cu fanaticonan a tira obhetonan den stadion di Arsenal.

AVB ta nombra François 'Pancho' Croes como Sporting Director

Diabierna dia 18 di november Arubaanse Voetball Bond (AVB) a nombra Sr. François 'Pancho' Croes como Sporting Director.

Pancho su trayectoria den futbol di Aruba no ta desconoci, unda cu el a milita den S.V. Estrella for di su 3 aña di edad, te cu su retiro como hungado activo na aña 2021. Tambe Pancho a representa Aruba y tabata un hungado clave den nos Seleccion Nacional, cuminsando na aña 2008, te cu aña 2021, representando Aruba den varios World Cup Qualifiers, Nations League, Caribbean Cup, ABCS Cup, weganan amistoso, y tambe Olympic Qualifiers.

Banda di su carera futbolistico, Pancho semper a sigui cu su estudio, aki na Aruba y tambe na USA unda cu el a obtene un Bachelor's Degree den International Tourism Management, y un Master in Business Administration (MBA). For di 2024 Pancho ta envolvi cu AVB asistiendo cu proyectonan di FIFA Forward, Club Licensing, y ta envolvi su mes den diferente proyecto relaciona cu desaroyo di futbol.
E creacion di e posicion di Sporting Director ta un decision strategico importante pa fortalece e area tecnico y futbolistico di AVB y pa pone e organisacion na un nivel mas halto pa locual ta desaroyo di futbol segun e standardnan di FIFA, Concacaf y otro modelonan di best practice internacional. E Sporting Director lo tin e responsabilidad di supervisa tur asunto tecnico, incluyendo seleccionnan nacional, academianan, futbol femenino, coach education, talent pathways, competencianan local y internacional.
Cu e nombramento di François 'Pancho' Croes como Sporting Director, AVB ta haci un paso firme y visionario pa eleva futbol Arubano na un nivel mas profesional.

Iran ta boicotia sorteo di Mundial pa motibo di restriccion di visa pa oficialnan di futbol

(AP)—Iran a dicidi pa boicotia e sorteo di Copa Mundial 2026 na Washington e siman cu ta bin, pasobra Merca a nenga visa na algun miembro di su delegacion, segun e agencia estatal IRNA a reporta diabierna.

E agencia a cita vocero di Federacion di Futbol Irani, Amir-Mahdi Alavi, ken a bisa cu oficialnan a topa obstaculonan pa haya visa cu ta bay mas leu cu consideracionnan deportivo.

E Cas Blanco no a duna ningun reaccion inmediato.

Alavi a bisa cu e federacion a tuma contacto cu FIFA cu speransa cu nan por yuda resolve e situacion. E organismo mundial di futbol no a responde inmediato na peticion pa comentario.
Administracion di presidente Donald Trump a anuncia den juni un prohibicion di biahe pa ciudadanonan di 12 pais, incluyendo Iran. E lista tambe tabata inclui Haiti, cu a cualifica pa Mundial siman pasa.

A priminti excepcionnan, sinembargo, pa "tur atleta of miembro di un team deportivo, incluyendo entrenador, personanan cu tin un rol esencial, y familiarnan directo, cu ta biaha pa e Mundial, Olimpico, of otro eventonan deportivo grandi manera ser determina pa e Secretario di Estado."

No ta cla si e excepcionnan tambe ta aplica pa e sorteo di Mundial, cu ta tuma lugar dia 5 di december na Kennedy Center.

E delegacion Irani tabata spera pa ser dirigi pa presidente di su Federacion di Futbol, Mehdi Taj, un di e oficialnan mas senior den futbol di Asia y miembro di dos comision di FIFA cu ta vigila e organisacion di Copa Mundial.

E ta un di e vicepresidentenan di e Confederacion di Futbol Asiatico y ta sinta den panelnan di FIFA responsable pa e competencianan oficial, y tambe pa futbol di seleccion masculino en general.

Un record di 48 pais lo participa den Mundial cu ta tuma lugar entre 11 di juni y 19 di juli 2026 na Merca, Canada y Mexico.

Kilauea ta saca fuente di lava pa di 37 biaha desde cu su erupcion a cuminsa aña pasa

(AP) — E erupcion cu ta cuminsa y stop constantemente, ta asombra residente y bishitantenan riba Big Island di Hawaii pa casi un aña, a reanuda diamars ora volcan Kilauea a manda fuente di lava 122 meter den aire.

E piedra cayente tabata confina den Kilauea na Parke Nacional di Volcan di Hawaii, segun U.S. Geological Survey a bisa. Ningun cas ta bao di menasa.

Esaki ta e di 37 biaha cu Kilauea a tira lava desde december pasa, ora e erupcion actual a cuminsa.

E demostracion mas reciente di lava tabata precedi door plamamento y fluho cu a cuminsa diabierna. Cada episodio eruptivo a dura rond di un dia of menos. E volcan ta para pa un par di dia entre nan.

Den algun caso, torennan di lava di Kilauea a subi halto manera edificio riba ciudad. E volcan a genera fuente asina halto parcialmente pa motibo di magma — cu ta mantene gasnan cu ta libera ora e ta subi — e ta biaha te superficie door ventilacionnan estrecho manera tubo. Kilauea ta na Hawaii Island, e mas grandi di e archipelago Hawaiiano. E ta rond di 322 kilometer na sur di e ciudad mas grandi di e estado, Honolulu, cu ta na Oahu.

E ta un di e volcanan mas activo di mundo y un di seis volcannan activo den Hawaii.

Telescop den Chile ta capta un imagen nobo impresionante di un barbulet cosmico

(AP) — Un telescop na Chile a capta un imagen nobo impresionante di un barbulet cosmico grandioso y elegante.

NoirLab di Fundacion Nacional di Ciencia a lansa e imagen diaranson. Potret tuma luna pasa door di e telescop Gemini South, e Nebulosa Butterfly cu su nomber apropia ta 2,500 te 3,800 aña-luz for di nos den constelacion Scorpius. Un aña-luz ta casi 10 triyon km. Na e curason di e nebulosa bipolar aki tin un strea blanco enano cu a kita su capa exterior di gas hopi tempo pasa. E gas desecha ta forma e halanan manera barbulet cu ta sali for di e strea bibo, ken su calor ta causa cu e gas ta briya.

Muchanan di scol den Chile a scoge e obhetivo astronomico aki pa celebra 25 aña di operacion di Observatorio Internacional Gemini.

Trump ta firma un orden ehecutivo pa proyecto di AI yama Genesis Mission

(AP) - Presidente Donald Trump ta manda e gobierno federal combina esfuersonan cu companianan tecnologico y universidadnan pa converti datonan di gobierno den descubrimentonan cientifico, actuando riba su esfuerso pa pone inteligencia artificial como motor di futuro economico di e nacion.

Trump a presenta “Genesis Mission” como parti di un orden ehecutivo cu el a firma dialuna cu ta manda Department of Energy y laboratorio nacional construi un plataforma digital pa concentra datonan cientifico di e nacion den un solo luga.

E ta solicita socio den sector priva y universidadnan pa usa nan capacidad di AI pa yuda gobierno resolve problema di ingenieria, energia y seguridad nacional, incluyendo optimisacion di e red electrico di e pais, segun oficialnan di Cas Blanco cu a papia cu reporteronan bao condicion di anonimidad pa papia tocante e orden prome cu el a ser firma. Oficialnan no a menciona specificamente buskeda di avance medico como parti di e proyecto.

E administracion a presenta e esfuerso como e mobilisacion mas ambicioso di recursonan cientifico federal desde e misionnan espacial Apollo di aña 1960-1970, mescos ora cu el mes a corta biyones di dollar den fondo federal pa investigacion cientifico y miles di cientificonan a perde nan trabao y fondo.

Trump ta conta caba mas riba sector tecnologico y desaroyo di AI pa duna poder na e economia Mericano, loke a bira claro siman pasa ora el a hospeda prins heredero di Saudi Arabia, Mohammed bin Salman. E monarca a compromete pa inverti $1 triyon, mayormente for di e reposicionnan di petroleo y gas natural di e nacion Arabe, pa dirigi su pais na bira un centro di dato di AI.

Pa e parti di Merca, fondo a ser asigna na Departamento di Energia como parti di e ley grandi di rebaha di impuesto y gasto cu Trump a firma den juli, segun oficialnan di Cas Blanco.

Manera AI ta crea preocupacion cu su uso intensivo di electricidad por ta contribui na tarifa mas halto den futuro cerca — un riesgo politico pa Trump — oficialnan a argumenta cu tarifa lo baha na medida cu e tecnologia ta desaroya. Nan a bisa cu aumento di demanda lo amplia capacidad den e liñanan di transmision existente y baha gasto pa unidad di electricidad.

Centronan di dato necesario pa alimenta AI ta responsable pa rond 1.5% di consumo mundial di electricidad aña pasa, y e consumo energetico di esaki ta spera pa mas cu dobel pa 2030, segun Agencia Internacional di Energia. E aumento aki por yega na mas kimamento di combustibel fossiel manera carbon y gas natural, cu ta libera gasnan greenhouse cu ta contribui na temperatura mas halto, subi di nivel di lama y clima extremo.

E proyecto lo depende riba supercomputer di laboratorionan nacional, pero tambe lo usa capacidad di supercomputacion den sector priva cu ta desaroya. Uso di datonan publico, incluyendo informacion di seguridad nacional, hunto cu supercomputernan di sector priva a motiva oficialnan pa duna garantia cu lo tin controlnan pa respeta informacion protegi.

Keda alerta pa estafa riba rednan social!

No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website www.arubatoday.com.

Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

3 Auto envolvi den un accidente cu 3 hende herida na Rooi Santo

Diahuebs atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Rooi Santo, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente entre 3 auto unda un Mitsubishi Montero Sport a bay pasa un Chevrolet Trailblazer pero ora a nota e Hyundai Accent di direccion contrario a core kita na man drechi pero el a djis "touch" cu e Trailblazer y a bay dal riba e Accent frontal. Debi na e impacto tur 3 chauffeur a resulta herida. Na yegada si e prome ambulance a atende e victima cu mas urgencia mientras na yegada di e Rapid Responder a atende e otro heridonan en espera di mas ambulance.

Na nan yegada a transporta e victimanan pa hospital.

Cinco polis cu curso intensivo na Miami di Community Policing

Recientemente cinco polis di bario a sigui un curso basta intensivo na Miami Dade na Florida.

E curso a exigi hopi di cada un di nan, ademas di nan trabao diario nan mester a combina cu nan estudio. Nan mester a haci investigacion como tambe sigui lesnan y haci e parti examen practico. Esaki ta e parti di e plan strategico y e vision pa cu e Community Policing.

Esaki kiermen cu Polis lo ta mas cerca di e comunidad como tambe hunto cu e netwerkspartners.

Cada un colega a termina e curso cu exito, masha pabien!

Hobencita di 16 aña a cay flauw den baño na Maria College

Diahuebs atardi a drenta informe di cu un mucha muher di 16 aña a sak den otro den baño na Maria College.

Mesora a dirigi un ambulans na e sitio. Na yegada di e ambulance a bin compronde cu aparentemente e mucha lo hyperventila y a bay den baño y a sak den otro.

Ambulance a atende y a transporte pa hospital.

BONDIA ARUBA

Instructor di taekwondo di Sydney cu a mata un famia di tres tabata consumi door di fantasia di gloria Olimpico

(AP) — Un instructor di taekwondo na Sydney cu a mata un famia di tres tabata consumi pa fantasia di gloria Olimpico y reunion cu millonario, segun un corte a tende dia diabierna.

Fiscalnan a argumenta cu Kwang Kyung Yoo, 51, no mester sali di prison nunca despues cu el a declara culpabel pa mata un studiante di 7 aña y e mucha su mayornan den februari aña pasa. Un hues di Corte Supremo di New South Wales lo sentencia Yoo dia 16 di december.

Ley estatal ta preveni cu victima menor di edad ser identifica,pues su mayornan tampoco por ser nombra.
E asesino y su tres victima a nace tur den Corea di Sur. Pa impresiona su propio esposa, e tabata manda e-mail pa su mes, pretendiendo di ta persona importante ora e tabata yama su mes profesor Yoo. "Esakinan ta un tipo di fantasia, esencialmente un fantasia grandioso of auto-importante cu e ta mas rico, tin mas status social, tin mas exito den bida den diferente area cu e realmente tin," psycholoog forense Andrew Ellis a bisa na corte.

Den realidad, Yoo tabata den debe y atras cu huur pa Lion's Taekwondo and Lamatial Arts Academy unda el a mata e mucha y su mama despues di un les.

Fiscalnan a bisa cu Yoo a cuminsa pensa riba asesinato despues cu el a mira cu tata di e studiante tabata exitoso y rico. Su mente a bolbe pa manera el por mata e famia pa haya nan placa, segun a tende na corte. Yoo a strangula e mama y e yiu den su academia prome cu el a stuur e BMW luhoso di e muhe pa cas di e famia unda el a hinca e tata te mat'e.

E tata tambe a hinca Yoo durante e pelea. Yoo a stuur e BMW na un hospital unda el a bisa na personal medico cu el a ser ataca den un parking lot di supermercado. Polis a detene su persona na hospital e siguiente dia. Despues di su detencion, Yoo no tabata por a splica con e lo a tuma placa di e famia y despues el a expresa su remordimiento. Abogado di Yoo, Richard Wilson, a rechasa argumento di fiscal cu su cliente tabata "motiva door di jaloersheid y odio" contra e famia. "Tin algun evidencia cu posiblemente el tabata tin un tipo di invidia pa loke nan tin, pero den termino di zelos y odio ... esey no ta parce un motivacion aki," Wilson a bisa.

Wilson a argumenta cu Yoo mester ricibi un periodo minimo sin parol, den luga di un condena pa bida sin posibilidad di liberacion. E pena maximo pa un persona convicto pa asesinato na New South Wales ta prisonpa bida, cu un periodo standard sin parol di 20 aña pa asesinato di un adulto y 25 aña pa asesinato di un mucha.

Mercadonan mundial ta mescla, siguiendo e cadena di ganancia na Wall Street

(AP) — Accionnan den Europa ta mescla despues di ganamento den mayoria di mercado Asiatico.

Futuro pa S&P 500 y pa Dow Jones Industrial Average tabata casi sin cambia prome cu Thanksgiving diaranson.
Den mercado tempran den Europa, DAX di Alemania a subi 0.2% te na 23,781.53. FTSE 100 di Gran Britania a baha 0.2% te na 9,677.14, mientras cu CAC 40 den Paris tabata abao menos cu 0.1% na 8,096.41.

Mayoria di mercado Asiatico a subi. Nikkei 225 di Hapon a agrega 1.2% te na 50,167.10 mientras inversionista ta pone cu Federal Reserve lo baha tasa di interes den su reunion di 10 di december. Gobierno Hapones segun reporta, ta plania pa emiti 11 triyon yen ($70.5 biyon) den fondonan nobo pa financia su pakete economico. Accionnan relaciona cu tecnologia a subi, cu SoftBank Group ta salta 3.6% y Kioxia Holdings riba 7.9% despues di un caida di cerca 15% un dia prome. Den mercado Chines, Hang Seng index di Hong Kong a subi cerca 0.1% te na 25,945.93, mientras Shanghai Composite index a subi 0.3% te na 3,875.26. Ganamento tabata modera door dato cu ta mustra cu ganashi pa e prome dies luna di 2025 na gran empresanan industrial Chines a subi un 1.9% floho aña riba aña, abao di 3.2% di crecemento den e periodo anterior.

Den Corea di Sur, Kospi a subi 0.7% te na 3,986.91. Banco di Corea a keda cu su tasa di politica na 2.5%, pa sostene stabilidad financiero den medio di un moneda debilita y preocupacion di mercado tocante subimento di prijs di cas. S&P/ASX 200 di Australia a subi 0.1% te na 8,617.30 mientras Taiex cu tin hopi tecnologia den Taiwan a agrega 0.5%. BSE Sensex di India tabata riba 0.3%.

Diaranson, accionnan di Merca a cera mas halto en general, cu S&P 500 ta gana 0.7% y Dow tambe riba 0.7%. Nasdaq composite a agrega 0.8%. Mercadonan a sigui subi pasobra comentario for di oficialnan di Federal Reserve a duna mas confiansa na 'tradernan' cu banco central lo baha tasa di interes den su reunion na december. Tradernan ta pone na un probabilidad di casi 83% cu Fed lo baha tasa e luna prome, segun dato for di CME Group.
Ganamento fuerte pa compañianan tecnologico a dirigi e rally, aunke mayoria di e sector den e index referencial S&P 500 a caba mas halto. Ganadornan tambe a supera perdedornan pa mas cu 2 pa 1 na New York Stock Exchange.

Mercado di Merca tin un siman di 'trading' mas corticoa causa di fiesta di Thanksgiving, cu ceramento diaranson y habrimento cu ora mas corto diabierna. E 'rebound' reciente di mercado, stimula door di speransa di inversionista pa un otro disminucion di tasa di interes den december, a yuda kibra mayoria di e perdidanan di e indexnan grandi despues di un periodo di benta principio di e luna aki.

Den otro transaccion tempran diaranson, crude referencial Mericano a agrega 6 cent te na $58.71 pa bari. Brent crude, e standard internacional, tabata plano na $62.54 pa baril. Dollar di Merca a baha te na 156.29 yen Hapones for di 156.47. Euro a baha te na $1.1585 for di $1.1595.

Hefe di personal di Zelenskyy ta renuncia mientras investigacionnan di corupcion na Ucrania ta amplia

(AP)—Presidente Ucraniano Volodymyr Zelenskyy a anuncia diabierna cu su poderoso hefe di personal, Andrii Yermak—ken tabata tambe e negociador principal di e pais den dialogonan cu Merca—a renuncia despues cu su residencia a ser registra pa investigadornan anti-corupcion.

E buskeda sin precedencia den e mesun curason di gobierno Ucraniano ta yega na un momento unda Kyiv ya ta bao presion intenso di Merca pa firma un acuerdo di paz casi cuater aña despues cu Rusia a cuminsa su invasion total.

Yermak a tabata un confidente fiel di Zelenskyy pa hopi aña, y e lider Ucraniano tabata resisti presion constantemente pa busca un substituto p'e.

Su salida ta un golpi pa Zelenskyy cu por destabilisa su strategia den negociacionnan clave.

Zelenskyy a bisa cu Rusia ta warda pa Ucrania tuma un paso malo y asina pone e negociacionnan fragil di paz den peligro.

"Nos no tin derecho pa retira of pa pleito entre nos mes. Si nos perde unidad, nos ta core riesgo di perde tur cos—nos mes, Ucrania, nos futuro," Zelenskyy a bisa. "Nos mester ta uni, nos mester resisti. Nos no tin otro escogencia. Nos no lo haya un otro Ucrania."

Yermak su nomber no tabata riba e lista di oficialnan cu Zelenskyy a bisa lo forma parti di e delegacion Ucraniano pa e proximo ronda di negociacionnan cu Merca.

Zelenskyy a bisa cu "pa preserva nos forsa interno, no mester tin motibonan pa distrae nos di tur loke no ta relaciona cu defensa di Ucrania. Mi no kier ningun hende pone duda riba Ucrania—y esey ta e motibo di e decisionnan di awe."

Den su discursonan anochi, Zelenskyy a anuncia cu e ta "reset" e oficina presidencial. El a bisa cu Yermak a presenta su renuncia y cu e lo cuminsa cu consultanan pa nombra un hefe di personal nobo.

Dos agencia nacional anti-corupcion den Ucrania a confirma cu nan buskeda tabata dirigi riba Yermak. Oleksii Tkachuk, vocero di Yermak, a bisa cu e agencia anti-corupcion no a entrega ningun notificacion di sospecha, loke ta nifica cu e no ta formalmente un sospechoso.

Nan tampoco a bisa Yermak na kico e buskeda ta relaciona, Tkachuk a agrega.

Yermak—a un figura poderoso den politica Ucraniano y un participante clave den negociacionnan cu Merca—a confirma cu a busca su apartamento den e compound presidencial na centro di Kyiv, caminda checkpointnan ta limita acceso publico. Medionan ta reporta cu su oficina tambe a ser registra, pero investigadornan a nenga di duna mas detaye.

No tabata cla unda Zelenskyy ni Yermak tabata durante e redada mainta trempan.

"Investigadornan no ta enfrentando ningun obstaculo," Yermak a skirbi riba Telegram. El a agrega cu e ta cooperando completamente y cu su abogadonan tabata presente.

Scandal den sector di Energia National Anti-Corruption Bureau di Ucrania (NABU) y e Oficina Specialisa di Fiscal Anti-corupcion ta liderando un investigacion grandi den un scandal di $100 miyon den e sector di Energia cu ta involucra oficialnan top di gobierno Ucraniano—un caso cu ta domina portadanan di noticia den e ultimo simannan.

No tabata cla si e buskeda tabata relaciona cu e caso aki. Un vocero di NABU, Anton Tatarnikov, a nenga di duna comentario, referiendo na restriccion legal.

Un vocero di Comision Europeo, Guillaume Mercier, a bisa Radio Svoboda cu nan ta siguiendo e desaroyonan di cerca y cu e buskeda ta mustra cu e agencia anti-corupcion di Ucrania ta trahando. El a agrega cu lucha contra corupcion ta central pa Ucrania por drenta Union Europeo.

Investigadornan ta sospecha cu Tymur Mindich, un ex-socio di negoshi di Zelenskyy, tabata tras di e skema. Mindich a huy for di e pais, y cualkier proceso criminal contra dje lo probablemente pasa den ausencia. Dos minister top a renuncia den e scandal.

Dos ex-suplente di Yermak—Oleh Tatarov y Rostyslav Shurma—a sali for di gobierno den 2024 despues cu agencianan di monitoreo a investiga nan pa iregularidad financiero. Un tercer suplente, Andrii Smyrnov, a ser investiga pa soborno y otro malhechonan, pero e ta sigui traha pa Yermak.

Resultado Sorteo
28 Novemver 2025

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
2583	6522	0355	1650
7267	2024	SUPER5	4902
2328	1718	-	6013

MERDIA

CAT4CHI	Sorteo # 4817
	3224
	5214
	4000
MULTI-X	X2
BIG 4	Sorteo # 4817
	2133
MULTI-X	X2
1OFF	Sorteo # 2873
	1130
ZODIAC	Sorteo # 4817
	6665
	Libra
LUCKY 3	Sorteo # 1691
	356
MULTI-X	0
	FP

ANOCHI

CAT4CHI	Sorteo # 8713
	9619
	2866
	3451
MULTI-X	X2
BIG 4	Sorteo # 7757
	3656
MULTI-X	X2
1OFF	Sorteo # 2462
	5752
ZODIAC	Sorteo # 6516
	8448
	Geminis
LUCKY 3	Sorteo # 1446
	163
MULTI-X	X2

LOTTO 5 — Sorteo # — Joker — Letter

		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	360.000,-
0	x Match 4+	
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

LOTTO DI DIA — 09-10-19-23-26 — Sorteo # 7023

		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	51.000,-
10	x Match 4	
152	x Afl 8,00	

MINI MEGA — 04-17-19-27 — Sorteo # 1823 — Mega Ball 03

		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	290.000,-
1	x match 4	
5	x Afl. 500,00	
50	x Afl 50.00	
66	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 390.000,-**

KORSOU — Sorteo #

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	**San Nicolas**
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
Eagle:	Centro Medico:
Tel. 587 9011	Tel. 584 5794

EMERGENCIA 911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line 11141	
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Otorgamento di permiso general solamente pa gaita, aguinaldo y dande

Manera ta tradicion di tur aña, Alto Comisario di Polis sr. Ramon Arnhem, ta convoca un permiso general pa presentacion di gruponan di Gaita,Folklore, Aguinaldo y Dande dilanti negoshinan riba nos isla. E permiso aki ta vigente cuminsando for di dia 15 di November 2025 te cu dia 31 di December 2025.

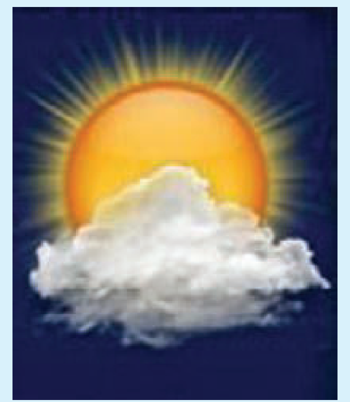
E permiso general aki ta mara na e condicionnan manera prome cu cualkier grupo por haci uzo di e permiso otorga den e convocacion aki, e persona encarga cu e grupo mester tuma contacto cu e seccion di Planologia y Informacion di Cuerpo Policial durante oranan di oficina. For di 7'or di mainta te 3'or di atardi y nan number di telefon ta 281-3121. Durante fin di siman por tuma contacto cu departamento di Planologia y Informacion via di Central di Polis na number di telefon 100. E personanan en cuestion lo controla si e luga caminda e actuacion lo tuma luga ta apropia of no.

Reglanan
Gruponan di Gaita , Folklore, Aguinaldo y Dande por haci nan presentacion te cu 10'or di anochi. No mag stroba ni trece trafico den peliger bou di ningun circunstancia. No mag laga sushi of cualkier desperdicio atras riba caminda publico despues di e presentacion. No mag toca den vecindario di misa durante sirbishi, hospital, casnan di anciano of otro instituto cu ta duna cuido medico, ni den vecindario di stacionnan di gasolin.

Recordatorio
E permiso aki ta conta specialmente pa Gaita, Folklore, Aguinaldo y Dande. E permiso aki NO ta conta pa un banda, conhunto of agrupacion musical. Durante control Polis mira cu un banda of agrupacion musical ta tocando cu no ta gaita of dande lo para e evento cu concecuencia cu por haya un multa. Banda of agrupacion muscial mester busca un permiso general.

Cuerpo Policial ta subraya cu mester obedece tur ordo di Polis relaciona cu Orden Publico y Polis ta autorisa pa para e evento na momento cu Orden publico ta rekeri esaki of na momento cu constata cu a viola cualkier di e condicionnan aki.

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu un awasero breve

Temperatura maximo 31 grado Celsius
Temperatura minimo 26 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 37 grado Celsius
Uv index: 7

Bahada di solo : 6:11pm
Subida di solo : 6:44am

Biento:
Modera for di direccion generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 07 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50km/ora, 17 te 27 nudo)

Situacion general di tempo:
No ta premira cambionan grandi den e weer actual. Humedad den e aire transporta pa region local lo pone de cu bes en cuando mas nubia lo pasa riba e isla.

Den oranan di marduga y mainta esaki lo produci un awasero breve. Sobra di dia lo keda por lo general seco.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto cu olanan rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil cu olanan di 1 te 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera cu olanan alrededor di 3 pa 5 pia.

FIND US ON BONDIA ARUBA www.bondia.com ALSO AVAILABLE ON

WWW.BONDIA.COM

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual mi laga atras ta bunita y
Laga esakinan termina den buniteza
Cado Wever

Cu inmenso tristeza den nos curason pero hopi agradecido pa tur loke nos a comparti cun'e nos ta anuncia fayecimento di nos ruman, tanta, tanta grandi y sobrina

Lilia Filomena Maduro
Mihor conoci como: "Lilia of tanta Lilia"
***07-08-1950 - †22-11-2025**

Su mayornan stima:
† Nicasia "Choinda" Flaneguin y † Simon Maduro

Rumannan:
† Reina y † Jacobo Maduro-Maduro
Sixta (Sita) y † Thomas (Tom) Dijkhoff-Maduro
† Antonio (Tommy) y † Alcida (Chida) Maduro-Ras
† Brigida (Ida) y † Roman Dijkhoff-Maduro
† Margo y † Mario Henriquez-Maduro

Sobrina manera yiu: Marcia Hart-Dijkhoff

Subrinonan: Frits Maduro, Milène Maduro, Wernher y Maria Dijkhoff-Pita, Inge Dijkhoff, Anthony Maduro, Eugene Maduro y Maureen Harms, Xiomara Maduro y Enrique Aaron, Marcia y Silvio Hart-Dijkhoff, Gabiria y Niek Kock-Dijkhoff, Franklin y Eileen Dijkhoff-Gomez, Carl y Sjeidy Dijkhoff-Feliciano, Maurits y Oneida Dijkhoff-Werleman, Madeleine Henriquez, Robert Henriquez y Lisette Buckley, sobrinonan di famianan Webb, Kelly, Arends, Croes, Everon y Giel

Sobra sobrinonan: Rilène y Guillermo y yiunan Dylan y Diangelo, Rebecca y Rigberto y yiu Rizzio,Wernher-Alexander y Samantha, Anthalleñe, Joshua, Charisel, Clinton, Antoin, Aleesha, Ethan, Nigel y Noaly, Ralitsa, Rainier y Cia, Darryl, Dyantha, Ghislaine y Anthony y yiunan Jonah y Luca, Christopher y Angelica, Kylan, Jorits y Neiyallih, Avery, Ashlyn, Jamila y Keyla

Iha: Milène Maduro

Tantanan y omo: Josefa Croes y famia, Lucia Everon y famia, Dominica Giel y famia, Simon Webb y famia

Primo y primanan, bisiñanan, amiga y amigonan, demas famia y conocirnan, su compañeranan y personal di St. Michael Paviljoen afdeling Orquidia, su compañera di kamber señora Aura y su ex-compañeronan y personal di Cas Christelle.

Famianan: Maduro, Dijkhoff, Henriquez, Ras, Boekhoudt, Hart, Kock, Gomez, Werleman, Feliciano, Shipley, Engelhart, Arboleda, Hasham, Harms, Buckley, Lopez, Curiel, Orman, Thiel, Geerman, Webb, Kelly, Arends, Croes, Everon y Giel.

Ta invita demas famia, bisiña, amigonan y conocirnan pa e acto di entiero cual lo tuma lugar diasabra 29 di november 2025 di 2or pa 4or di atardi na Aurora Funeral Home y despues saliendo pa Santana Catolico na Paradera. Nos defunto stima Lilia lo ta reposa for di 2or di atardi na Aurora Funeral Home.

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun persona of famia.

Despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

He peleado la buena batalla,
he terminado la carrera,
he permanecido fiel.
2 Tim. 47

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Clemencio Geerman
Cariñosamente yama "Mencho of Clemente"
***17-04-1941 - †23-11-2025**

Na nomber di su:
Mayoronan:
† Máximo y † Dominica Geerman–Ras

Esposa:
† Glenda Geerman–Kock

Yiunan:
Pablo Geerman y yiu nan
Jacqueline y Ronny Dania y yiu nan
Irene y Michael Boezem y yiu nan
Genevieve Geerman y yiu nan
Jairo Geerman y yiu

Rumannan:
Felis y † Beltranda (Chichi) y yiu nan
Jacinta (Chenta) y Buchi Croes y yiu nan
Pedro Geerman
Virgilia (Vicky) Geerman y yiu
Erodita (Dita) y Rigo Ramirez y yiu nan
Hilario (Layo) Geerman y yiunan

Nieto- y nietanan, bisanieto y bisanietanan

Mama di su yiunan:
Fransisca (Ika) Werleman

Sobrina y sobrino nan, Sua y cuñanan, Ihanan, Prima y primonan, amigo y conociernan, su rumanan di Iglesia di Dios na Hooiberg y ex-coleganan di Postkantoor.

Demas famia: Geerman, Ras, Kock, Vrolijk, Dania, Boezem, Croes, Ramirez, Dirksz y Werleman.

Nos ta aprecia enbes di flor of krans, lo por hasi un donashon na FAVI Aruba

Acto di entiero lo tuma lugar na Aurora Funeral Home, diasabra 29 di november 2025 di 8:30 pa 11:00 di mainta. Despues lo sali pa Santana Central Sabana Basora.

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun persona of famia.

Nos disculpa pero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

*"**Dios ta amor... y amor ta Dios, maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi**"*
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Jacobito Danje
Cariñosamente yama "Cobi"
Ex coredor di bus, Furador di stoel, cantante di Ranchera
***13-07-1946 - †25-11-2025**

Mama: † Beatrix Danje-Angela

Tata: † Romanus Danje

Casa: Caridad Danje-Amador Ramirez

Yiunan:
Rayen Danje
Reymont Danje
Rachel Danje
Jeanpierre Pel Danje y señora

Yiu di criansa:
Yohanna R. Amador
Yorky Amador
Ana A. Amador

Rumannan:
Marie Danje
Nadie Danje y Jasmin
† Marianita Danje
Bencho Danje
† Luci Dirks-Danje
Frenk Danje y Selia
Rita Danje y † Leo Gomes
† Nic Danje

Nieto y nietanan
Bisanieto y bisanietanan

Omonan, Tantanan, Comer y compernan, Prima y primonan, amiga y amigonan, sobrina y sobrinanan.

Mama di su yiunan:
Joan Geerman
Vivian Boekhoudt

Demas famia: Danje, Angela, Werleman, Geerman, Arends, Dirks, Solognier, Daña, Morillo, Paesch, Rasmijn, Webb, Helder, Faro, Gomes, Lejuez, Quand, Kelly, Willems.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida alg un famia of conocir.

Ta invita pa acto di despedida cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home dialuna 1 di december 2025 di 2or pa 4or di atardi.

Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Tot onze grote droefheid is onze
vader, schoonvader, opa,
broer, schoonbroer en vriend

Maarten Claessens

plotseling overleden op Aruba.
Maarten is 65 jaar geworden.

Wij nodigen u van harte uit om afscheid te nemen op:
Maandag 1 december 2025, van 19.00 tot 21.00 uur, in
Crematorium Aurora te Oranjestad.

Correspondentieadres: Elfenbank 59, 5721 NM Asten,
Nederland

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta participa feyecimento di:

Robers Dormilus
***15-04-1963 - †25-11-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Soldadnan na Guinea-Bissau ta nombra aliado di presidente denuncia como prome minister

(AP)— Soldadnan na Guinea-Bissau a nombra un aliado cerca di e presidente denuncia como prome minister diaranson, despues cu nan a tuma poder siguiendo un eleccion nacional disputa mas trempan den siman.

E lider militar nobo di e pais, General Horta Inta-a, a anuncia e nombramento di minister di Finanzas Ilídio Vieira Té como prome minister den un decreto.

Vieira Té ta un aliado cerca di e presidente tumba Umaro Sissoco Embaló, y el a sirbi como director di campaña di su partido durante e eleccion legislativo diadomingo.

Soldadnan a tuma poder diaranson, tres dia despues di un eleccion presidencial.

Partidonan opositor a bisa cu Embaló a "fabrica" e golpi pa evita un derota den e voto di diadomingo. Segun su rival Fernando Dias—cu a reclama victoria pa su mes—e tumamento di poder militar y e noticia cu Embaló a ser deteni a ser inventa pa para e resultadonan.

Guinea-Bissau, un di e paisnan mas pober di mundo, a sufri di hopi golpi di estado y intentonan di golpi desde su independencia for di Portugal mas cu 50 aña pasa, incluyendo un intento di golpi den october. E pais cu tin 2,2 miyon habitante ta conoci como un centro pa trafico di droga entre America Latina y Europa, un situacion cu, segun expertonan, ta alimenta su crisis politico constantemente.

Calma ta bolbe den capital; presidente tumba a huy for di e pais
E Alto Comando Militar a kita e toque di keda cu el a impone durante e tumamento di poder, y a autorisa movemento di hende y transporte publico den tur bario di Bissau.

Calma a bolbe den e capital, unda hende y vehiculonan ta circulando normal despues cu checkpointnan militar a ser kita. Mercado principal y bolsa di balor den distritonan rond di e capital tambe a habri nan porta atrobe.

Embaló, entretanto, a yega na e pais bisiña Senegal diahuebs riba un avion alquila pa gobierno Senegales, segun un declaracion di e ministerio di Asunto Exterior di Senegal. E pais a priminti di traha cu su partnernan pa restaura democracia na Guinea-Bissau.

Prome minister Senegales Ousmane Sonko a bisa diabierna cu e tumamento di poder militar na Guinea-Bissau ta un "skema," y a ripiti acusacionnan cu e golpi tabata fabrica pa altera e resultadonan. El a pidi pa e liberacion di miembronan di oposicion deteni.

"E proceso democratico mester yega te na final y e resultadonan mester ser anuncia," Sonko a bisa durante un sesion parlamentario.

Bloc regional ta suspende Guinea-Bissau
Diahuebs anochi, e bloc regional di West Africa conoci como ECOWAS a anuncia cu e ta suspendiendo Guinea-Bissau for di tur su organismo di decision "te ora bin un restauracion total di orden constitucional den e pais."

ECOWAS a bisa tambe cu e "ta reserva derecho pa usa tur opcion" cu su reglanan ta permiti, "incluyendo sancionnan contra entidadnan cu ta strobando e proceso electoral y democratico."

E bloc a anuncia cu un grupo di mediacion, dirigi pa e presidente di ECOWAS y incluyendo e presidentenan di Togo, Cabo Verde y Senegal, lo biaha pa Bissau pa "dialoga cu e lidernan di e golpi pa logra restauracion total di orden constitucional."

Considera como e autoridad politico mas fuerte den West Africa, ECOWAS a ser funda na 1975 pa promove integracion economico. E bloc ta traha regularmente cu gobiernonan miembro pa soluciona desafionan politico, economico y di seguridad.

Pero den añanan recien, e no a logra reverti golpinan den e region, caminda ciudadanonan ta keha cu nan no ta mirando beneficionan di e gran rikesa natural di nan paisnan.

Sancionnan contra Mali, Niger y Burkina Faso, y menasanan di intervencion militar den Niger, eventualmente a resulta den e salida di e tres pais for di e organisacion.

Bakary Sambe, director di e Timbuktu Institute pa Estudio di Paz den Senegal, a bisa cu situacion den Guinea-Bissau ainda no cla, y cu un decision inmediato tocante sancionnan lo ta pura y posiblemente contra-productivo.

"Nos ta den un estado di incertidumbre total, atrapa entre un proceso electoral incompleto y un ruptura di orden constitucional causa pa un golpi—un situacion cu a crea interpretacionnan contradictorio," el a bisa.

"E organisacion regional ta parce di ta siñando for di e eror cu nan a haci na Niger, y ta purbando di mantene un postura mas calmo prome cu nan impone sancion," Sambe a agrega.

8 persona deteni relaciona cu renobacion di edificio cu a kima na Hong Kong

(AP) — Bomberonan di Hong Kong diabierna a haya decenas di curpa mas durante un buskeda intenso apartamento-pa-apartamento den un compleho di apartamentonan halto caminda un candela masivo a cubri siete edificio, y autoridadnan a detene ocho persona mas envolvi den renobacion di e torennan.

E cifra di morto den un di e candelanan mas mortal den historia moderno di e ciudad a subi te 128, y hopi hende ainda ta perdi.

Bomberonan a haya cu algun alarma di candela den e compleho, cu tabata cas di hopi hende mayor, no a zona ora nan a pasa door un test, segun Andy Yeung, director di Hong Kong Fire Services, aunke e no a bisa cuanto no y cuanto si a funciona.

E candela a salta rapidamente for di un edificio pa otro mientras panelnan di foam y scaffolding di bamboo cubri cu net—aparentemente instala door un compania di construccion— a cubri na candela.

Autoridadnan diabierna detene siete homber y un muhe, cu edad entre 40 y 63, incluyendo subcontratistanan di scaffolding, director di un compania di consultante di ingenieria y manager di proyecto supervisando e renobacion, segun Independent Commission Against Corupcion den un declaracion.

Diabierna, teamnan a duna prioridad na apartamentonan for di cu nan a ricibi yama di emergencia durante e candela pero no por a yega mientras e candela tabata fuera di control pa oras, segun Derek Armstrong Chan, un director di Servicio di Candela di Hong. A tuma un dia pa bomberonan tuma e candela bao control, y e no tabata completamente paga te mainta diabierna—cerca di 40 ora despues cu el a cuminsa.

Hasta dos dia despues cu e candela a cuminsa, huma tabata sigui sali for di e structura carbonisa di e edificionan door di 'flare-up' ocasional.

Mas curpanan por ser haya

Cerca di 200 hende ainda ta falta, segun Secretary for Security Chris Tang. Esaki ta inclui 89 curpanan cu ainda no a ser identifica. Mas curpanan por ser recupera, segun autoridadnan, aunke teamnan a caba cu e buskeda pa algun hende cu por a keda atrapa bibo aden.

Mas cu 2,300 bomberonan y personal medico tabata parti di e operacion, y 12 bomberonan tabata entre e 79 hende herida, Yeung a bisa. Un bombero tambe a muri, el a bisa anterior.

Katy Lo, 70, un residente di Wang Fuk Court, no tabata na cas ora e candela a cuminsa diaranson. El a bula back rond di un ora despues pa mira cu e candela a yega te na su edificio.

"Esey ta mi cas.… Mi ainda no por kere loke a pasa," Lo a bisa diabierna mientras el tabata registrando pa yudansa gubernamental pa famianan afecta. "Tur esaki ainda ta sinti manera un soño malo."

E mortonan a inclui dos trahadornan migrante Indones, segun ministerio di asunto exterior di Indonesia diaranson. Cerca di 11 otro migrantenan di e pais cu tabata traha manera ayudante domestico den e compleho di apartamentonan tabata falta ainda, segun Consul General Indones Yul Edison.

Gobierno a bisa cu tur bandera oficial den e ciudad lo ser baha na mita mast di diasabra te dialuna pa duelo. Lider di e ciudad, John Lee, lo dirigi un silencio di tres minuut diasabra for di e oficina di gobierno.

E compleho di apartamentonan di ocho edificio di 31 stop den districto Tai Po, un districto cerca di frontera di Hong Kong cu China continental, tabata construi den añanan 1980 y tabata den un renobacion grandi. E tabatin casi 2,000 apartamentonan y cerca di 4,800 residente.

Yiunan di ex-lider Sur Africano ta renuncia for di Parlamento despues di acusacionnan di mercenario Ruso

(AP) — Yiunan di ex-Prome Minister di Sur Africa Jacob Zuma a renuncia manera parlamentario, su partido a bisa diabierna, despues cu el a pone bao investigacion di polis riba acusacion cu supuestamente el a gaña 17 homber pa uni cu un grupo di mercenario Ruso cu ta luchando den e guera den Ucrania.

Duduzile Zuma-Sambudla tabata sirbi manera parlamentario desde juni 2024 pa partido MK, un partido di oposicion dirigi door su tata. Jacob Zuma a crea e partido na 2023 despues cu el a ser expulsa for di e gobierno di Sur Africa. Polis ta bisa cu nan ta investiga cualkier rol cu Zuma-Sambudla por a tin den atrae e Sur Africanonan pa Rusia despues cu nan a caba na e linea di bataya den conflicto den Ucrania. Gobierno Sur Africano a bisa principio di e luna aki cu el a ricibi yamada di emergencia for di 17 homber Sur Africano, cu edad entre 20 te 39, ken a bisa cu nan tabata trapa den e region Donbas den oost di Ucrania, destrui door di guera. Ora nan a bandona Sur Africa, nan tabata kere cu nan tabata bay tuma contrato di trabao cu hopi pago, segun gobierno. Segun polis, un declaracion entrega door di Zuma-Mncube, medio-hermana di Zuma-Sambudla, a alega cu Zuma-Sambudla y dos otro persona a gaña e Sur Africanonan pa bay lucha den e guera door di priminti yuda nan cu entrenamento di seguridad na Rusia. E identidad di e dos otro persona no tabata cla.

E declaracion ta bisa cu e Sur Africanonan a ser entrega na un grupo di mercenario Ruso y a ser forsa pa lucha den e guera. E tambe ta bisa cu ocho di e 17 homber ta miembro di famia extendi di Zuma-Sambudla y Zuma-Mncube.

Ministerio di asunto exterior di Sur Africa y polis ta traha hunto cu organisacionnan di ley internacional pa hiba e hombernan back cas, segun comision parlamentario di relacionnan exterior.

Nkosinathi Nhleko, ehecutivo nacional di partido MK, a anuncia renuncia di Zuma-Sambudla durante un conferencia di prensa diabierna. El a bisa cu Zuma-Sambudla a suministra un reporte na oficialnan di e partido tocante e supuestamente envolvimento di hoben Sur Africanonan den operacionnan militar den Ucrania.

Sinembargo, el no a divulga detaye, aludi na e "sensibilidad" di e situacion. El tambe a nenga cu e partido a tin cualkier envolvimento den manda e Sur Africanonan pa Rusia. El a bisa cu e partido lo tin contacto cu e famianan di e hombernan y "lo apoya nan den nan esfuerso pa e regreso di e hobennan aki." Zuma-Sambudla actualmente ta den huicio riba cargo no relaciona cu e disturbionan anti-gobierno mortal den Sur Africa na 2021. El a declara su mes noculpabel riba acusacion cu el a instiga violencia via publicacionnan riba rednan social.

IT'S BLACK FRIDAY WEEK
AT AMC UNICON
24-29 NOV 2025

TCL
18K BTU INVERTER SPLIT UNIT
TAC-18CSA/2I-X202

SAVE AWG 301
NOW
AWG 999
WAS AWG 1299.99

SAVE AWG 501
NOW
AWG 1299
WAS AWG 1799.99

WHIRLPOOL
16 CU. FT.
TOPMOUNT
FRIDGE

WRJ45AKTWW

SAVE AWG 1501
NOW
AWG 3499
WAS AWG 4999.99

SAMSUNG
27.4 CU.FT.
SIDE BY SIDE ICE & WATER DISPENSER FRIDGE
RS27T5200SG/AA

SAVE AWG 201
NOW
AWG 399
WAS AWG 599.99

MABE
5.0 CU. FT.
CHEST FREEZER

CHM5PPLO

SAVE AWG 351
NOW
AWG 499
WAS AWG 849.99

MABE
20"
4 BURNERS STOVE
EM5032BAPS1

SAVE AWG 351
NOW
AWG 649
WAS AWG 999.99

MABE
30"
6 - BURNER GAS STOVE
EM7620BAPN2

SAVE AWG 601
NOW
AWG 999
WAS AWG 1599.99

FRIGIDAIRE
22KG
TOPLOAD WASHER
FWIB22J4EBGUW

SAVE AWG 401
NOW
AWG 1199
WAS AWG 1599.99

WHIRLPOOL
7.0 CU.
FT.-14 CYCLES
WGD4815EW

NOW WHEN YOU SHOP,
GET CREDIT AT THE **CASH PRICE**

25% OFF YOUR INTEREST RATE
ON ALL PLANS
PLUS
FREE DELIVERY
FOR CREDIT CUSTOMERS
LIMITED TIME. SHOP NOW.

10% OFF
STOREWIDE

35% OFF
RADIOSHACK, SDA, COOKWARE & DINNERWARE

70% OFF
FITNESS EQUIPMENT, CHRISTMAS DECOR AND TOYS

50% OFF
HOME DECORATIONS

BUY NOW
PAY US LATER

AMC EAGLE MEGASTORE
569-2407

AMC UNICON SAN NICOLAS
568-9070

HORARIO: 9AM - 6PM
DIALUNA PA DIASABRA

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 29 november 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Hof heropent Flamingo-zaak met twee nieuwe getuigen

Pagina 3

Douanier aangehouden in verband met onderzoek naar drugszaken

Pagina 4

Militaire Amerikaanse vliegtuigen waargenomen in de buurt van Aruba

Pagina 5

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

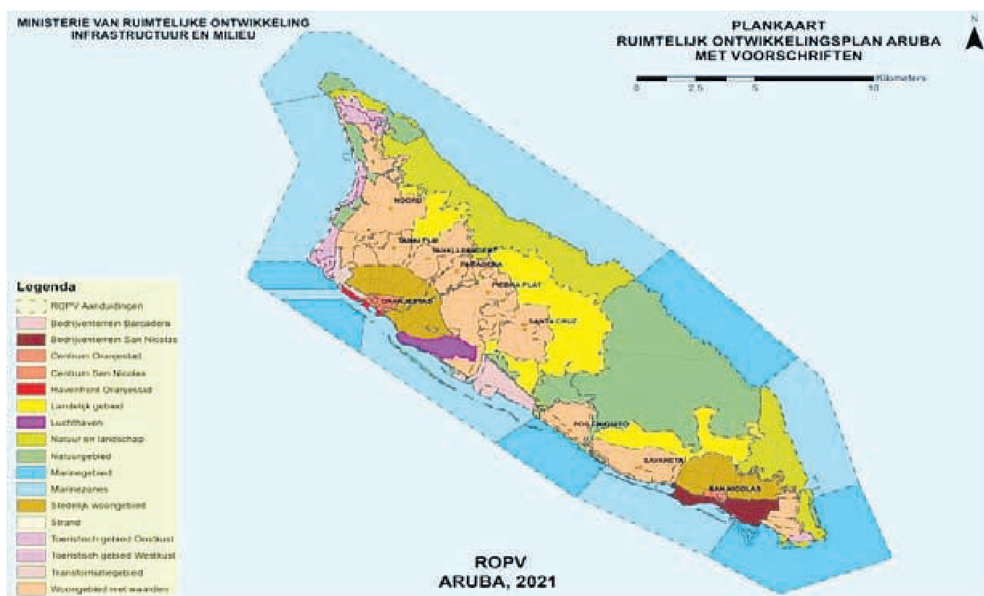
Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

DIP heeft niet de capaciteit voor toezicht op de uitvoering

ROPV biedt de basis voor de regering om het beheer van de zogenoemde Short Term Vacation Rentals vast te leggen

Dat veel buitenlanders in Aruba huizen hebben gekocht, is een feit. Dat veel van deze woningen op erfpachtgrond staan, is óók een feit. Maar hoeveel buitenlanders precies erfpachtgrond bezitten en hoeveel woningen daadwerkelijk als woonhuis worden gebruikt, is niet gekwantificeerd.

Het aantal huizen dat wordt gebruikt voor kort verblijf – Short Term Vacation Rental, STVR of Airbnb – heeft in Aruba een explosieve groei doorgemaakt. En hoewel veel Arubanen hun eigendom verhuren voor kort verblijf, is er ook een grote groep mensen die niet in Aruba wonen maar wel een woning op erfpachtgrond hebben gekocht en deze verhuren voor korte verblijven.

Het onderwerp STVR is voortdurend onderwerp van discussie in het Parlement. Er zijn veel vragen over hoe de regering deze nieuwe sector gaat reguleren en hoe het speciale bestemmingsplan, de ROP en de bijbehorende regelingen, ofwel de ROPV, kan helpen om deze ontwikkeling te regelen.

Bon Dia Aruba nam contact op met de DIP over dit onderwerp. De eerste uitleg die werd gegeven is dat de ROPV "Aruba opdeelt in verschillende bestemmingen, die zijn vastgelegd in artikel 13 tot en met 29 van de ROPV. Daarin wordt ook uitgelegd welke functies binnen elke bestemming zijn toegestaan."

De zones zijn op de kaart aangegeven en dat is niet veranderd. Wat wél is veranderd, is het gebruik van de grond en gebouwen in de loop der tijd. Daarnaast was het zo dat op het moment waarop de ROPV juridisch bindend werd, in alle bestemmingen al bestaand gebruik, bestaande gebouwen en bestaande rechten aanwezig waren ('bestaand gebruik, gebouw en recht'). Gebouwen en gebruik die vergund konden blijven bestaan, en die de reikwijdte van de ROPV niet aantasten, vallen eveneens onder de wet.
DIP legt uit dat wonen binnen verschillende bestemmingen toegestaan is, zolang wordt voldaan aan de voorwaarden van de ROPV en de Bouw- en Woningverordening.

"Er is niet precies bepaald hoeveel hectare geschikt is voor woningbouw, maar elke luchtfoto maakt duidelijk dat er nog altijd veel open ruimte is in ons land," aldus de DIP.

De regels van de ROPV gelden zowel voor eigendom als erfpacht.

Rechten op erfpacht die al zijn toegekend, worden beschouwd als bestaande rechten ('bestaand recht'). In deze gevallen moet de rechthebbende zich houden aan de voorwaarden die verbonden zijn aan het erfpachtrecht. In de meeste gevallen houdt dit in dat er een woonhuis moet worden gebouwd en aanwezig moet zijn.

Het gebruik van woningen voor toeristische doeleinden, Short Term Vacation Rentals (STVR), valt (nog) niet onder een vergunningstelsel. "Dat is specifiek uitgesloten binnen verschillende bestemmingen van de ROPV," benadrukt de DIP tegenover Bon Dia Aruba. "Maar dat betekent niet dat STVR niet voorkomt. Bij DIP is ook niet bekend welke adressen als STVR worden gebruikt en er bestaat nog geen systeem om te bepalen hoe moet worden omgegaan met bestaande gevallen." Volgens DIP valt het beheer van STVR onder de verantwoordelijkheid van verschillende ministeries.

Het bestaande gebruik binnen het kader van de ROPV is het gebruik dat bestond op het moment dat het plan werd opengesteld voor publieke inzage. Alles wat ná de invoering van de ROPV is ontstaan, wordt niet beschouwd als 'bestaand' en is dus in feite illegaal. "Met andere woorden: binnen de ROPV bestaan regels voor STVR of Airbnb, maar er bestaat geen overheidsregeling voor het beheer ervan. En DIP zelf heeft niet de personele capaciteit en niet voldoende informatie om de wet op dit gebied te kunnen uitvoeren," aldus de dienst.

Er zijn verschillende voorwaarden waaraan moet worden voldaan om recht te krijgen op erfpachtgrond. Een daarvan is dat de persoon inwoner van Aruba moet zijn en de Nederlandse nationaliteit moet hebben. Toch mag iemand die een woning op erfpachtgrond heeft gebouwd, deze woning verkopen. Er bestaat geen wettelijke beperking voor de verkoop van gebouwen op erfpachtgrond. In de erfpachtvoorwaarden is verkoop aan niet-ingezetenen of bedrijven niet verboden. Er bestaan ook geen wettelijke regels die bijvoorbeeld een hogere erfpachtcanon of hogere grondbelasting opleggen aan niet-ingezetenen of buitenlandse bedrijven.

"De enige manier om te controleren of een woning wordt gebruikt voor STVR, is via immigratiecontrole, om te zien welke adressen frequent worden bezocht. ATA levert inspanningen op dit gebied. DIP zelf heeft geen duidelijk beeld van hoeveel woningen in handen zijn van niet-inwoners van Aruba. Een stap die genomen kan worden, is het herzien van de registratiesystemen bij DIP en het Kadaster.

De ROPV is nieuw; het regelt en zorgt ervoor dat niet zomaar alles overal kan plaatsvinden. Dat er op verschillende niveaus weerstand bestaat, is logisch. Als instrument om het gebruik van schaarse grond te organiseren en als kader om aanvragen en projecten te beoordelen, is het uiterst nuttig, benadrukt DIP. "Het is de wet die voorschrijft dat er zowel een ROP als een ROPV moet zijn. De eerste ROP stamt uit 2009. Er was aanvankelijk weinig enthousiasme voor de ROPV, maar rechters wezen steeds vaker op de wettelijke verplichting voor een ROPV. Nu de procedures volgens de ROPV verlopen, kan dit niet zomaar worden teruggedraaid. De ROPV staat er, en kan misschien worden aangepast, uitgebreid of bijgesteld, maar kan niet zomaar als ruimtelijke verordening worden afgeschaft."

Ondertussen heeft de huidige ROPV een looptijd tot 2029 en zijn ministeries al begonnen te werken aan een mogelijke nieuwe ROPV en, indien nodig, een nieuwe ROP. Maar er kan ook worden bekeken of het volstaat om de huidige ROPV te verlengen, op basis van de mogelijkheden die de wet – de LRO – biedt. "In dat kader moet worden benadrukt dat een wijziging van de ROPV eveneens in de wet is verankerd en dat het proces transparant, openbaar en met deelname van stakeholders moet verlopen," aldus DIP.

DIP erkent in elk geval nadrukkelijk het belang van het hebben van een ROP en een ROPV en voldoet daarmee aan de LRO, de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkeling.

Hoger beroep zaak Flamingo:

Hof opent deur voor volledige herbeoordeling en laat twee nieuwe getuigen toe

Deze week vond de preliminaire zitting plaats in de hogerberoepsprocedure in de zaak Flamingo tegen oud-minister Otmar Oduber. Tijdens de zitting gaf het Hof te kennen dat het voornemens is de zaak volledig te herbeoordelen en daarbij ook die verweerargumenten mee te wegen die in eerste aanleg volgens de verdediging onvoldoende aandacht hebben gekregen. Deze ontwikkeling heeft het kamp van Oduber nieuw optimisme gegeven. De inhoudelijke behandeling van de zaak staat gepland om op 1 juni 2026 te beginnen.

Na afloop van de zitting verklaarde Odubers advocaat, Vito Carlo, dat de raadsheren in hoger beroep blijk gaven van een hoge mate van voorbereiding. Zij stelden gerichte vragen, wezen op inconsistenties en toonden zich bereid om eerdere uitkomsten opnieuw tegen het licht te houden. Volgens Carlo benadrukte het Hof dat de zaak opnieuw zal worden beoordeeld, waarbij kernpunten van het verweer zullen worden betrokken die de rechter in eerste aanleg volgens de verdediging niet of onvoldoende in de beoordeling heeft meegenomen.

Een belangrijk succes voor de verdediging tijdens de zitting was de beslissing van het Hof om twee extra getuigen toe te laten. Carlo legde uit dat de verdediging aanvankelijk om acht getuigen had verzocht, waaronder drie personen die in eerdere fasen van de zaak al waren gehoord. Uiteindelijk heeft het Hof twee nieuwe getuigen toegestaan, beiden volgens de verdediging essentieel vanwege hun directe betrokkenheid bij operationele aspecten die de kern van de tenlastelegging vormen.

Van deze getuigen wordt verwacht dat zij helderheid geven over de rol en activiteiten van personeelsleden op wie in het dossier over "spookambtenaren" wordt gedoeld. Volgens Oduber kunnen deze getuigen bevestigen dat medewerkers die ervan worden beschuldigd niet te hebben gewerkt, in werkelijkheid wel degelijk actief waren in de periode waarin hij minister was. Dit punt is cruciaal voor de verdediging, omdat volgens Oduber de civiele zaak waar de officier van justitie herhaaldelijk naar verwijst betrekking heeft op een periode onder de verantwoordelijkheid van zijn opvolger, voormalig minister Marisol Tromp, dus ná zijn eigen ambtsperiode.
De verdediging beschouwt dit als een noodzakelijke stap om ervoor te zorgen dat getuigenissen die direct relevant zijn voor de regeringsperiode van Oduber correct worden beoordeeld, zonder te worden vermengd met ontwikkelingen die nadien hebben plaatsgevonden.

De verdediging benadrukte verder dat de ambtenaren die in de strafzaak worden genoemd als "spookambtenaren" volgens het Openbaar Ministerie juist tijdens Odubers ministeriële periode aan het werk waren. De kwesties die later in de civiele procedure aan de orde zijn gesteld, zouden volgens de verdediging pas zijn ontstaan nadat de bestuurlijke verantwoordelijkheid was overgegaan op de volgende minister. Odubers verdediging stelt dat de strafrechter zich ten onrechte heeft gebaseerd op een civiele instructiebeslissing die de situatie en de handelwijze tijdens Odubers ambtsperiode niet weerspiegelt.

Volgens de verdediging richtte het civiele vonnis dat centraal staat in het geschil zich uitsluitend op de latere administratie en betrof het een voorlopige beslissing die tot stand kwam zonder dat Oduber partij was in die zaak. De uitspraak was gebaseerd op beperkte stukken en een summiere procedure, waardoor zij volgens de verdediging ongeschikt is als fundament voor een strafrechtelijke veroordeling. De verdediging stelt dat deze civiele beslissing onjuist is ingezet in de strafrechtelijke context en dat het ontbreken van het volledige proces-verbaal van de civiele zitting een eerlijke beoordeling van wat is aangevoerd – en door wie – belemmert.

Om die reden verzocht de verdediging om toevoeging van het volledige proces-verbaal van de civiele zitting aan het strafdossier. Alleen met die volledige context kan het Hof volgens de verdediging beoordelen of politieke motieven of onvolledige informatie de conclusies van de civiele rechter hebben beïnvloed. De officier van justitie heeft de civiele beslissing wel in het strafdossier gevoegd, maar verzette zich tegen toevoeging van het proces-verbaal. De rechter wees het verzoek van de verdediging uiteindelijk af.

Een ander kernpunt in de zaak betreft de besluiten over grondtoewijzing in het zogenoemde Malmok-dossier. Het Openbaar Ministerie stelt dat afwijkingen van het grondtoewijzingsbeleid volgens het FIFO-principe (first come, first served) niet van toepassing waren op de aanvragers Peñate Cano en Figaroa. De rechtbank in eerste aanleg volgde deze redenering en concludeerde dat zij niet onder een erkende uitzonderingscategorie van het beleid vielen.

De verdediging betwist deze conclusie en wijst op getuigenverklaringen die volgens haar bevestigen dat er een "Op-is-Op"-beleid bestond en daadwerkelijk werd toegepast, waardoor specifieke uitzonderingen op de reguliere wachtlijsten mogelijk waren. Volgens de verdediging voldeden beide aanvragers aan de voorwaarden binnen dit bijzondere kader, waardoor hun grondtoewijzing legitiem was en in overeenstemming met de geldende regels.

Een terugkerend thema in het hoger beroep is de zorg van de verdediging over wat zij beschrijft als het "ongepast lenen" van uitkomsten uit de civiele procedure om de strafrechtelijke beslissingen te onderbouwen. Het Openbaar Ministerie heeft de civiele instructiebeslissing over de spookambtenaren behandeld alsof deze een feitelijke vaststelling zou zijn over het ministerieel handelen van Oduber. De verdediging stelt dat deze verwarring voorbijgaat aan de procedurele verschillen tussen civiele en strafzaken, vooral waar het gaat om de veel hogere bewijsnorm die in het strafrecht geldt.

De verdediging benadrukt dat tot de civiele beslissing is gekomen zonder volledig bewijsrechtelijk onderzoek, zonder deelname van Oduber, en op punten die niet direct verband houden met zijn ambtsperiode. De toepassing van deze beslissing in het strafproces zou volgens de verdediging neerkomen op een fundamentele procedurefout, die moet worden gecorrigeerd door toevoeging van het volledige civiele proces-verbaal en een hernieuwde, zorgvuldige toetsing van de feitelijke basis.

Een ander cruciaal onderdeel

van de verdedigingstrategie was het verzoek om een deskundige te horen op het gebied van overheids-HR-procedures, in het bijzonder O. Lares. Het vonnis in eerste aanleg bevat overwegingen over personeelsbesluiten en politieke benoemingen onder Oduber, waarbij die vergeleken worden met Nederlandse bestuursrechtelijke normen. Volgens de verdediging laten dergelijke vergelijkingen een verkeerd begrip zien van het Arubaanse politieke en bestuurlijke systeem.

Lares zou volgens de verdediging inzicht kunnen geven in de structurele en procedurele realiteit van personeelsbeleid binnen de Arubaanse overheid, waaronder de al langdurig bestaande praktijk van politieke benoemingen en de operationele rol van ministerieel personeel. Zijn verklaring wordt als noodzakelijk gezien, zeker als het Openbaar Ministerie blijft betogen dat Nederlandse normen leidend moeten zijn bij de beoordeling van Arubaanse bestuurlijke beslissingen. De rechter wees dit verzoek echter af.

Tijdens de zitting heeft het Openbaar Ministerie geen nieuwe onderzoekshandelingen voorgesteld en zich uitsluitend op het bestaande dossier beroepen. De verdediging ziet dit als een benadering waarbij belangrijke context en feiten onbesproken blijven. Volgens de verdediging heeft het OM zijn hoger beroep op bepaalde punten laten vallen, maar blijft het tegelijk standpunten verdedigen die steunen op onvolledige informatie of een onjuiste interpretatie van de uitspraak in eerste aanleg.

De verdediging voerde aan dat de effectiviteit van het hoger beroep afhangt van het aanpakken van de discrepanties die in het oorspronkelijke vonnis zijn ontstaan – of die nu betrekking hebben op de interpretatie van beleid, arbeidspraktijken of het gebruik van civiele procedures. Zonder corrigerende maatregelen zal Oduber zich volgens zijn verdediging geconfronteerd zien met beschuldigingen die rusten op onvolledige of onjuiste feitelijke aannames.

De verdediging trok haar verzoek in om getuige H. Donker te horen, maar handhaafde alle overige verzoeken. Met de beslissing van het Hof om twee nieuwe getuigen toe te laten en zijn expliciete voornemen om de zaak breed te herbeoordelen, is de weg vrijgemaakt voor een meer gedetailleerde en contextuele beoordeling dan in eerste aanleg het geval was.

In de komende maanden zal de voorbereiding zich richten op de verklaringen van de nieuwe getuigen, het aanvullen van het dossier en het verduidelijken van procedurele kwesties die zijn blijven liggen sinds de eerste behandeling. De verdediging ziet de recente ontwikkelingen als een cruciale kans om het dossier recht te zetten, inconsistenties aan te pakken en te waarborgen dat de beoordeling van de zaak aansluit bij de feiten waarvan Oduber zegt dat die de werkelijkheid weerspiegelden tijdens zijn ambtsperiode.

Met het begin van de inhoudelijke behandeling in juni 2026 is de verdediging ervan overtuigd dat een grondige en evenwichtige herbeoordeling uiteindelijk haar standpunt zal ondersteunen en moet leiden tot volledige vrijspraak van de oud-minister.

ARUBAVANDAAG

Moeten we op een wet wachten... *Om 'Airbnb' aan te pakken...?*

De Arubaanse overheid blijft grote gebreken vertonen bij de efficiënte en effectieve uitvoering van de wetten die het parlement heeft goedgekeurd. Die krijgen vervolgens geen ondersteuning met zowel menselijke als financiëlemiddelen. Een voorbeeld hiervan is het verschijnsel van de nieuwe sector die binnen het toerisme is opgekomen, van de zogehetenShort Term Vacation Rentals (STVR), of Airbnb,die in korte tijd een groot probleem is geworden door een ongeremde groei, die schreeuwt om ingrijpen van de overheid.

De algemeen gevoelde bezorgdheid vanwege deze chaotische groei dreigt nog groter te worden na het lezen van het relaas in dit medium van 23 november jl., waarin onder andere het commentaar was opgenomen van het departement dat verantwoordelijk is voor de uitgifte in erfpacht van overheidsgrond (DIP). Dat er geen effectief toezicht bestaat, op welk aspect ook van de wet over de uitgifte van gronden, noch van de wet over de bestemming van gronden (ROP), dat wisten we al. Er is geen adequaat personeel voorhanden om de toezichtstaak reële inhoud te geven, die heel wat meer inhoudt dan het aangegeven relatief nieuwe probleem.

Maar uit het commentaar van het departement valt op te maken dat er ook geen beleid onderweg is. Men kon niet eens van het departement vernemen dat men bezig is met een wetswijziging om deze urgentie kwestie aan te pakken. En met de wetenschap dat wetten en wetswijzigingen altijd een langdurig traject volgen, geeft dat dus aan dat in de komende paar jaar er geen wettelijke actie te zien is om dit verschijnsel het hoofd te bieden. Maar, om de zaak nog gecompliceerder te maken; het lijkt ons logisch dat de kwestie goed aanpakken actie vereist van verschillende ministeries. Echter, betekent dat dan dat er niets gedaan kan worden? Dat eerst de wet moet veranderen voordat er iets kan gebeuren? Welke mogelijkheden zijn er eigenlijk om toch onmiddellijkaan de slag te gaan, op basis van bestaande wetgeving?

Op het eerste gezicht kan het erop lijken dat het vooral gaat om het toezicht op basis van de genoemde wetten inzake uitgifte van gronden en ruimtelijke ontwikkeling. Maar er is meer; men moet de zaken ook bekijken vanuit het oogpunt van de controle op bedrijven, met name de uitgifte van vergunningen, waarvoor het departement van economische zaken, handel en industrie (DEZHI) verantwoordelijk is, onder het ministerie van economische zaken. De betreffende wet, de 'Vestigingsverordening Bedrijven', regelt de uitgifte van vergunningen voor alle economische sectoren. We kunnen ons voostellen dat een groot aantal van deze bedrijven, want dat zijn het, op dit moment opereren zonder een vergunning en in sommige gevallen zelfs zonder de verplichteregistratiein het handelsregister bij de Kamer van Koophandel. Om enige uitleg te geven aan wat we hier bedoelen, het volgende. Het maakt een groot verschil of het gaat om personen met de Nederlandse nationaliteit en op Aruba geboren, die geen vergunning hebben om een zaak te drijven, als het om een eenmanszaak gaat. Voor rechtspersonen is altijd een vergunning nodig. Maar verder moet eenieder, ingezetene of in het buitenland gevestigd, een vergunning hebben. Bovendien geldt voor elke zaak, of de eigenaar lokaal gevestigd is of in het buitenland woont, dat de onderneming in het handelsregister is ingeschreven. Daarnaast komen de verplichtingen voor belastingen, SVB, etc. Het lijkt ons dus logisch dat er een soort 'task force' moet komen met deelname vanuit diverse overheidsinstanties, die informatie met elkaar kunnen delen. We gaan hier niet verder in details over wat daarvoor allemaal moet gebeuren, maar er bestaat lokaal ervaring binnen het apparaat voor dit soort zaken. Dat bestrijkt nog niet alle problemen die er zijn; we blijven het probleem houden van personen die in het buitenland wonen en van daaruit hun bedrijf runnen. Dat gebeurt in veel gevallen in woningen op erfpachtgrond, in andere gevallen op eigendomsgrond. Dit betekent dat in sommige gevallen kan worden opgetreden als de erfpachtvoorwaarden overtreden worden, maar het kan ook gaan om overtreding van de regels van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan met voorwaarden, door activiteiten die in bepaalde zones niet toegestaan zijn. Maar, terwijl men wacht op de wetswijzigingen om Airbnb vanuit het buitenland te verbieden of te beperken, is het ook mogelijk om een bedrijf te sluiten wanneer geconstateerd wordt dat men opereert zonder registratie/vergunning. Hier heeft de overheid een stevig middel tegen de ondernemer die vanuit het buitenland opereert. Als men eenmaal constateert dat de onderneming in bedrijf is kan deze gesloten worden en dan wordt het praktisch ook onmogelijk om nog een vergunning te krijgen; volgens onze mening zijn er voldoende gronden om een vergunning te weigeren.

We zijn ons bewust van het feit dat het via het internet het niet mogelijk is om alle bedrijven op te sporen maar een aanzienlijk aantal in ieder geval. Als men begint met op deze wijze op te treden zal dat al gauw een groot deel van het enthousiasme om een woning op Aruba te exploiteren dempen; dit in afwachting van de wettelijke maatregelen die pas later in werking zullen treden.Dus zien wij niet in waarom men met de armen over elkaar moet blijven zitten terwijl de schade aan onze economie en onze samenleving gewoon doorgaat. Dat werkt tegen degenen die wel hun bedrijf legaal drijven en aan hun verplichtingen voldoen; het werkt ook tegen degenen die een woning nodig hebben er geen kunnen krijgen, terwijl we een enorme woningnood hebben. Bovendien zonder dat we een poging vanuit de overheid zien om deze problemen aan te pakken, vooral ook in aanmerking nemend dat menallereerst de aandacht moet laten uitgaan naar het scheppen van woongelegenheid in de bebouwdekom van Oranjestad en San Nicolas, in plaats van steeds meer natuurgebied daaraan op te offeren.

Tenslotte dit: we zullen echt niet het eerste toeristenoord ter wereld zijn dat maatregelen neemt om de schade aan de economie vanuit het buitenland te beperken. Het gaat om geld dat lokale ondernemers, geregistreerd en gecontroleerd, met Airbnb kunnen verdienen. Dat moet het doel zijn en het is ook niet onmogelijk dit te bereiken, in plaats van nutteloze jammerklachten aan te moeten horen...

Douanier aangehouden in verband met onderzoek naar drugszaken

Vorige week werd gemeld dat de politie, na een langdurig onderzoek naar een drugszaak, twee invallen heeft uitgevoerd. Daarbij werd één verdachte aangehouden. Maandag werd bekend dat de aangehouden persoon een medewerker van de Douane is.

Direct na de eerste aanhouding weigerde het Openbaar Ministerie nadere informatie te verstrekken, omdat het onderzoek nog gaande is. Wel sluit het OM niet uit dat er meer aanhoudingen zullen volgen in verband met deze zaak.

Wat maandag wél duidelijk werd, is dat de verdachte, een ambtenaar werkzaam bij de Douane, al geschorst was omdat hij werd verdacht van misbruik van zijn functie om bepaalde onregelmatigheden mogelijk te maken. Vrijdag is hij uiteindelijk aangehouden in verband met de drugszaak, al zijn er nog weinig details openbaar gemaakt.

Tijdens de actie van vrijdag deden de justitiële autoriteiten een inval in een woning en in het kantoor van een bedrijf aan de Saba Liber. Naast de aanhouding heeft de politie ook verschillende relevante materialen in beslag genomen voor het onderzoek.

Militaire Amerikaanse vliegtuigen waargenomen in de buurt van Aruba

Grootste oorlogsschip van het Pentagon treedt in operatie

Maandag werd een Amerikaans vliegdekschip van de Navy gesignaleerd in de omgeving van Aruba en Curaçao. Volgens het militaire nieuwsmedium Defence Blog hing dit samen met een patrouillevlucht langs de kust van Venezuela die diezelfde dag werd uitgevoerd. Volgens het medium is dit een teken dat het vliegdekschip USS Gerald R. Ford in actieve operatie is gegaan.

Dit schip — het grootste oorlogsschip van het Pentagon — arriveerde afgelopen week in het Caribisch gebied en sloot zich aan bij andere marineschepen op een basis in Puerto Rico, waarmee het de grootste Amerikaanse aanwezigheid in de regio markeert sinds de invasie van Panama in 1989.

Volgens de berichtgeving bestond de patrouille-eenheid uit een E-2D Hawkeye en meerdere F/A-18E/F Super Hornet gevechtsbommenwerpers.

Lokale bewoners droegen eveneens bij aan de waarnemingen. Zo publiceerde een Facebook-gebruiker een livestream waarin hij via Flightradar24.com het luchtruim in de gaten hield, vanaf ongeveer 18.00 uur ’s avonds. Beelden bevestigden dat verschillende toestellen met de labels van de RHINO-serie (F/A-18E/F Super Hornet) en TRACER-serie (E-2D Hawkeye) opereerden boven internationale wateren ten noorden van Venezuela. Volgens de beelden vlogen de toestellen herhaaldelijke routes die passen bij maritieme patrouille-activiteiten.

De patrouille begon boven de ABC-eilanden, in de omgeving van de Venezolaanse eilanden Gran Roque en Isla La Tortuga, en strekte zich uit tot Trinidad en Tobago. Even later werden twee Super Hornets gesignaleerd ten noorden van Aruba, op bijna 8 kilometer hoogte. Volgens de gebruiker vloog een derde Super Hornet eveneens op ongeveer dezelfde hoogte.

Op het moment van de waarnemingen werd uitgelegd dat vijf toestellen zichtbaar waren in het gebied. Wel benadrukte de gebruiker dat dit niet betekent dat er niet méér vliegtuigen actief waren in het Caribisch gebied; de vijf zichtbare toestellen hadden simpelweg hun transponders aan staan.

Volgens Defence Blog werden de patrouillemissies tot nu toe uitgevoerd door luchtmachteenheden van het Amerikaanse Marine Corps, waarbij F-35B Lightning II -toestellen opereerden vanuit de basis in Puerto Rico. De verschijning van de Super Hornets

en de E-2D Hawkeye wijst erop dat het nieuwste vliegdekschip van de Amerikaanse marine nu volledig is ingezet.
Deze week heeft de Curaçaose burgerluchtvaartautoriteit (CCAA) een internationale luchtvaartwaarschuwing (NOTAM) uitgegeven nadat meerdere ongeïdentificeerde vliegtuigen waren gedetecteerd in het luchtruim rond Aruba, Bonaire en Curaçao. De waarschuwing dringt er bij alle luchtvaartmaatschappijen en piloten op aan uiterste voorzichtigheid te betrachten bij vluchten van en naar de ABC-eilanden.
Ook de Directie Luchtvaart van Aruba bracht een verklaring naar buiten waarin werd benadrukt dat er vooralsnog geen aanwijzingen zijn dat het vliegverkeer van of naar Aruba direct wordt beïnvloed. Het luchtruim blijft nauwlettend gemonitord en indien nodig zullen passende maatregelen worden genomen, aldus de mededeling.

Wanneer de ‘killcage’weer... *De ‘oplossing’ wordt...*

Moeten we tot de conclusie komen dat het sterilisatieproject voor loslopende honden en katten mislukt is? Na al dat werk en de middelen die hieraan besteed zijn, betekent het dat Aruba ‘back to square one ‘ is? Moeten we verbaasd zijn dat we weer geconfronteerd worden met een voorbeeld van mislukte samenwerking tussen privé-initiatief en de overheid? En als dat zo is, wat nu te doen?

Om te beginnen kunnen we constateren dat onze gemeenschap een groot aantal privé- initiatieven kent die erop gericht zijn een bepaald gesignaleerd probleem aan te pakken en dat wellicht niet onder de directe aandacht van de overheid valt. Dat is volkomen normaal, in elke samenleving die zichzelf respecteert nemen burgers het initiatief om zo’n probleem aan te pakken. Maar, het organiseren en structureren van een project, het zoeken van fondsen en mensen, hetzij als professional of als vrijwilliger, blijkt vaak niet afdoende te zijn. Wat vaak ontbreekt is het gedeelte dat alleen de overheid kan doen, onder meer het scheppen van wetgeving en nog belangrijker, het effectief uitvoeren van het toezicht op de naleving van de wet, zodat die niet uitsluitend een stuk papier blijkt te zijn. Het lijkt ons dat de verbetering van de effectiviteit van dit soort initiatieven van beide kanten moet komen. Het particuliere deel dat het initiatief neemt, komt verschillende problemen tegen. Naast de genoemde fondsen en personeel is het mogelijk dat er wel of niet een gedegen plan aanwezig is, een strategie van hoe tot het gewenste doel te geraken. We zijn niet op de hoogtehiervan in het onderhavige gevaldus is het ook niet aan ons om daar iets over te zeggen. In ieder geval lijkt het ons dat het perspectief was om binnen een bepaald tijdsperk minstens te bewerkstelligen dat dit probleem tot een bepaald minimum kon worden teruggebracht. Als dat niet zo is, dan kan een project een eeuwig leven gaan leidenzonder dat er tastbare resultaten zijn.

Om te voorkomen dat het probleem een chronisch karakter krijgt moet het project een sterk voorlichtingscomponent hebben om de wijze waarop nogalwat burgers met huisdieren omspringen, aan te pakken. Als men hier niet in slaagt, dan blijft de samenleving zelf steeds weer het probleem reproduceren en mettertijd kan geconstateerd worden dat alle moeite voor niets is geweest. Hier komt dan de relatie met de overheid in beeld; om te beginnen al vanwege het feit dat in de meeste gevallen het een onontbeerlijke partner betreft. Maar, terwijl het duidelijk mag zijn dat de samenwerking met overheidsinstanties onvermijdelijk is, garandeert dit op zich ook nog geen succes. Het kan zijn dat men aanvankelijk vooral gericht is op de financiële steun die de overheid kan bieden, maar het is evenzeer belangrijk wat de overheid verder kan bijdragen. Bijvoorbeeld, de samenwerking met instanties die de bevoegdheid hebben om bepaalde instrumenten in te zetten die het privé-initiatief niet heeft. Het gaat in dit concrete geval om de medewerking die men nodig heeft van het politiekorps, dat belast is met het toezicht op de naleving van de wet, onder meer betreffende loslopende (huis)dieren. We hebben het zo ver geschopt dat er een wet is om bijvoorbeeld hondeneigenarente verplichten hun honden op hun terrein te houden. Vanuit eigen observatie kunnen we vaststellen dat dit op sommige plaatsen goed gelukt is en op andere helemaal niet. Vraag maar aan welke willekeurige fietser of wielrenner welke de buurten zijn waar ze liever niet komen, tenzij in het bezit zijn van een pistool of jachtgeweer, wat ook bij wet verboden is. Kennelijk is het in die buurten zo dat geen enkele buur het lef heeft om die eigenaren erop te wijzen dat het zo geen manier is om met hun dieren om te gaan. Zo wordt het ook een probleem voor elke persoon die daarlangs wil en het recht daartoe hebben. Hier kan alleen stevig optreden van de politie effect sorteren. We zijn er niet van op de hoogte of binnen het politiekorps hiervoor voortdurende aandacht is, dus zullen we hen maar het voordeel van de twijfel geven. Maar om bij het thema van de samenwerking tussen privé-initiatief en overheid te blijven; het is van belang om in die samenwerking niet alleen de financiële steun te verkrijgen en belofte dat men ‘het eigen aandeel’ op zich zal nemen, maar het gaat ook om het uitstippelen van een gezamenlijke strategie en deze periodiek te evalueren om te bekijken of men wat bereikt heeft en als dat niet het geval is, dan de doelstellingen bij te stellen. We weten dat dit niet makkelijk is. Het vereist bijvoorbeeld een meerjarenplan, want het is niet voldoende om de bewindspersoon van het moment te overtuigen. Hier valt er nog heel wat te leren voor onze politici, die hun gekleurde bril moeten afzetten die hen belet om verder te kijken dan een periode van vier jaar. Maar het privé-initiatief heeft ook hun eigen verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat er geen reden is om hun initiatief te beschouwen als van de andere politieke kleur. Wezeggen niet dat in dit geval het zo is, maar in de bijna veertig jaar van autonoom bestuur in ons land hebben we te veel goede projecten, die van grote waarde voor de gemeenschap waren, verloren zien gaan omdat in ruil voor de subsidie de bewindspersoon ‘zijn/haar mensen’ binnen de organisatie op cruciale posten wilde plaatsen. Soms ging dat ook heel makkelijk omdat na de verkiezingen, in de overwinningseuforie, men niet eraan dacht een zekere politieke neutraliteit te bewaren, maar betreuren dat op het moment dat er een andere regering aantreedt. Natuurlijk kan men argumenteren dat de nieuwe minister niet dezelfde kleinzieligheid moet tonen als de vorige, maar die heb je toch zelf ook niet tegengehouden?

Op deze wijze komen we op een punt waar van beide kanten wordt gezegd dat “wij ons deel hebben gedaan” maar uiteindelijk wordt het doel niet gehaald. In het onderhavige geval leidt dat ertoe dat de overheidskant besluit tot het herinvoeren van de ‘killcage’ (euthanasiekooi), zonder een evaluatie van wat eigenlijk mis is gegaan...

Kan een wereldoorlog… *In onze regio beginnen…?*

We zitten al wekenlang in de spanning die wordt veroorzaakt door de confrontatie tussen de Verenigde Staten en Venezuela in de Caribische Zee. Er is al heel wat gespeculeerd over hoe ernstig dit kan worden en dat niet alleen voor de betrokken partijen, maar ook voor ons die bij wijze van spreken ongevraagd 'eerste rang' zitten in het strijdgebied. Voor de ABC-eilanden reden tot zorg, ook omdat de spanning steeds verder blijft toenemen. Een zekere kernvraag is al naar voren gekomen: gaat het om het bestrijden van narcotica-transporten of gaat het meer om aardolie en andere natuurlijke rijkdommen van Venezuela? Het heeft alle schijn van een poging om het aloude draaiboek van imperialistische dominantie toe te passen, incluis het omverwerpen van een voor Washington ongewenst regime en de vervanging hiervan door een wellicht meer democratisch, maar vooral meer welwillende regering waar het de strategische economische belangen van de VS betreft. De andere vraag die er nog ligt: kan een groot gewapend conflict in Venezuela tot een grotere oorlog leiden, met de betrokkenheid van meer landen en op verschillende continenten?

Om bij de genoemde economische belangen te beginnen; op dit moment is er commentaar in de VS vanuit de medestanders van Donald Trumpdat de grote oliereserves van Venezuela het belangrijkste doel vormen. Dat is begrijpelijk want de oliereserves van de VS zelf, met name de 'schalieolie', zitten qua productie al op een plateau en vanaf daar zal het bergafwaarts gaan. De productie van meer dan 13 miljoen vaten per dag is indrukwekkend maar dekt nog niet de behoeften van het land, dat meer dan 20 miljoen vaten per dag nodig heeft. Bovendien heeft de regering-Trump gekozen voor fossiele brandstoffen en tegen vernieuwbare energie, hetgeen zal leiden tot een nog intensievere zoektocht naar aardolie in binnen- en buitenland. Bovendien zorgt de verpeste relatie met Canada voor een naar de toekomst toe mindere toevloed van zware Canadese olie voor de Amerikaanse markt, wat de wens verder doet toenemenom toegang tot de andere grote leverancier van zware aardolie op het continent te krijgen, namelijk Venezuela.

Het probleem is niet uitsluitend de ouderwetse wijze van dominantie en overname van de regering-Trump in deze kwestie, maar ook dat dit vergezeld gaat van de denkwijze dat de wereld verdeeld zou moeten zijn onder de belangrijkste spelers, te weten Rusland, China en de Verenigde Staten. In deze denkwijze zou het logisch zijn te verwachten dat Rusland en China zich niet bemoeien met een 'Amerikaanse aangelegenheid', maar helaas voor de VStrekt de wereld zich niet zoveel meer aanvan dit soort begrenzingen. China heeft bijvoorbeeld al decennialang een beleid van economische penetratie,zonder zich druk te maken om de reusachtige investeringen die de VS heeft gemaakt in militaire bases over de hele wereld om zich te verzekeren van hun hegemonie. China heeft althans voorlopig, geen militaire conflicten nodig om hun doelen van economische overheersing te bereiken. Men doet dat met enorme investeringen in infrastructuur op diverse continenten, ook Amerika, om de internationale handel te faciliteren waarin men zelf een hoofdrol vervult. Rusland daarentegen is nog steeds een respectabele kernmacht, maar is na bijna vier jaar oorlog in Oekraïneschijnbaar niet meer in staat om op grotere schaal ondersteuning te geven aan bondgenoten in een langdurig conflict, bijvoorbeeld een Venezuela als het zo ver zou komen. Het verloop van het conflict in Syriëheeft aangegevenhoe verzwakt Rusland al is in het ver van de eigen grenzen opereren. Dit betekent dat in het geval van Venezuela de steun op korte termijn er zou kunnen zijn, maar niet meer dan dat; Rusland zal niet in staat noch geïnteresseerd zijn in een miljarden kostende,jarenlangdure ndesteunoperatie in Venezuela.

Diezelfde catastrofale verzwakking vanwege de oorlog in Oekraïnezal ook een beperking zijn voor de mogelijkheden van militaire agressietegen de Europese landen. Echter, diezelfde economische en politieke verzwakking kan ook tot een uiteenvallen van de Russische federatie leiden, waarbij meerdere niet-Russische volkeren hun onafhankelijkheid zouden kunnen uitroepen en dit zou kunnen eindigen in een uiteenvallen van het land met het grootste grondgebied, zoals dat in 1991 al leidde tot de verdwijning van de Sovjet-Unie. De chaos die daarvan het resultaat kan zijn kan de aanleiding zijn tot moeilijk voorspelbare agressie, bijvoorbeeld tegen Europa. Dit heeft al geleid tot een grotere waakzaamheid in deze landen; nog niet vanwege een groter conflict maar wel vanwege bijvoorbeeld sabotage van basisvoorzieningen als represaille.

Maar wat zijn nu de effecten op onze regio? Hoe ageren de Europese landen die bepaalde banden hebben met ex-kolonies of andere gebieden die zelfs een nog sterkere band hebben met Europese landen? Landen zoals Trinidad &Tobago werken met de Amerikanen samen in de nu plaatsvindende militaire acties, maar dat betekent nog geen betrokkenheid van het Verenigd Koninkrijkwant Trinidad&Tobago is onafhankelijk. Van de Franse gebieden dringt weinig door, maar deze zijn ook verder verwijderd van het belangrijkste strijdtoneel. Voor wat de Nederlandse gebieden betreft, dicht bij het mogelijke vuur, wordt er uit Den Haag niet meer vernomen dan dat ze 'bezorgd' zijn. Dat veronderstelden we al en dat zijn we zelf dus ook, vandaar dat de vraag wordt gesteld…

Niet elk scenario voor een militair conflict in Venezuela zal ons in dezelfde zin treffen. Het kan gaan om een kortdurend conflict dat ons voor enige tijd zal benadelen, zoals de gedeeltelijke of algehele stillegging van de luchtvaart in ons gebied, wat gevolgen zal hebben voor het toerisme. Niemand wenst dat maar men moet wel de mogelijkheid onder ogen zien. Het meest schadelijke scenario zal een invasie zijn met een aanzienlijke strijdmacht die kan leiden tot een conflict van jaren, met desastreuze gevolgen voor het land en de regio. Hoe dát te voorkomen…?

Zaak 'Last Call' opnieuw voor het Hof

Deze week verscheen de verdachte I.M.P. (21) in de zaak Last Call opnieuw voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. De zaak draait om de dood van de jonge vrouw Sayuri Petronia, die op 4 juni 2021 overleed nadat P. met een vuurwapen op haar had geschoten.

Het verlies van Sayuri heeft diepe wonden achtergelaten bij haar familie en in de Arubaanse gemeenschap.
Haar vader treedt regelmatig naar buiten om aandacht voor de zaak te vragen en zijn verdriet te uiten.
Het Openbaar Ministerie toont begrip voor de familie, die recht heeft op erkenning en respect.

De verdachte P. was minderjarig ten tijde van het incident.

In 2022 werd hij — bij wijze van uitzondering — volgens het volwassenenstrafrecht veroordeeld.
Hij kreeg een gevangenisstraf van 9 jaar en TBS met dwangverpleging opgelegd wegens doodslag, meerdere pogingen tot doodslag, gewelddadige diefstal en bedreiging.

In hoger beroep in 2023 maakte het Hof geen uitzondering en paste het het jeugdstrafrecht toe.
De verdachte kreeg toen 4 jaar jeugddetentie en de PIJ-maatregel opgelegd.

Het Openbaar Ministerie stelde cassatieberoep in tegen deze uitspraak, omdat de combinatie van straf en maatregel volgens het Wetboek van Strafrecht niet is toegestaan.
In 2024 vernietigde de Hoge Raad het arrest van het Hof (2023), maar uitsluitend het deel dat de strafoplegging betreft.
Dat is dan ook het punt waar het Hof zich deze week opnieuw over moet buigen.

Er liggen twee cruciale vragen voor:
Moet de verdachte volgens het jeugdstrafrecht worden gestraft, zoals de hoofdregel voorschrijft?
Of moet, bij wijze van uitzondering, het volwassenenstrafrecht worden toegepast?

Straffen dienen meerdere doelen, waaronder vergelding.
Vergelding betekent erkenning van het leed van de samenleving en van de familie.

Dit blijkt duidelijk uit de woorden van Sayuri's vader, die steeds heeft benadrukt dat zelfs een levenslange straf nooit het verlies van zijn dochter kan compenseren.

Tegelijkertijd moet bij de straftoemeting gekeken worden naar de persoon van de verdachte.
Wat betekent dat in dit geval?
Voor een verdachte als P. betekent het dat een gevangenisstraf alleen niet afdoende is: hij heeft een ernstige persoonlijkheidsstoornis die leidt tot gewelddadig gedrag en een hoog recidiverisico.
In dit soort zaken is gespecialiseerde forensische behandeling noodzakelijk om te voorkomen dat de verdachte — na het uitzitten van welke straf dan ook — opnieuw een gevaar voor de samenleving wordt.

Het probleem op Aruba is dat er voor zowel TBS als PIJ geen enkele forensisch-klinische voorziening bestaat.
Dit vormt een groot risico voor de veiligheid van de gemeenschap.

Het Openbaar Ministerie heeft daarom betoogd dat het volwassenenstrafrecht moet worden toegepast.
Gezien de ernst van de feiten en het hoge recidiverisico acht het OM het noodzakelijk dat het Hof zowel een gevangenisstraf als een maatregel oplegt.
De eis luidt: 8 jaar gevangenisstraf, gecombineerd met TBS met dwangverpleging.

Het Hof doet uitspraak op 17 december 2025.

Diereedders: “Killcage heropenen brengt Aruba decennia terug”

Nu Aruba blijft worstelen met de al lang aanhoudende zwerfdierencrisis, wijzen lokale landbouwers en overheidsfunctionarissen steeds vaker met de vinger naar de mensen die actief dieren redden — waarbij zij hen beschuldigen van het veroorzaken van het probleem en er zelfs van te profiteren.

Veel van de dierenbeschermers op het eiland zijn toeristen die als dierredder vrijwillig hun tijd en eigen middelen inzetten. In een gesprek met verschillende van deze dierredders reageren zij op deze beschuldigingen en benadrukken dat de claims onwaar, schadelijk en een afleiding zijn van het echte probleem: het gebrek aan verantwoordelijk beheer, handhaving en langetermijnplanning.

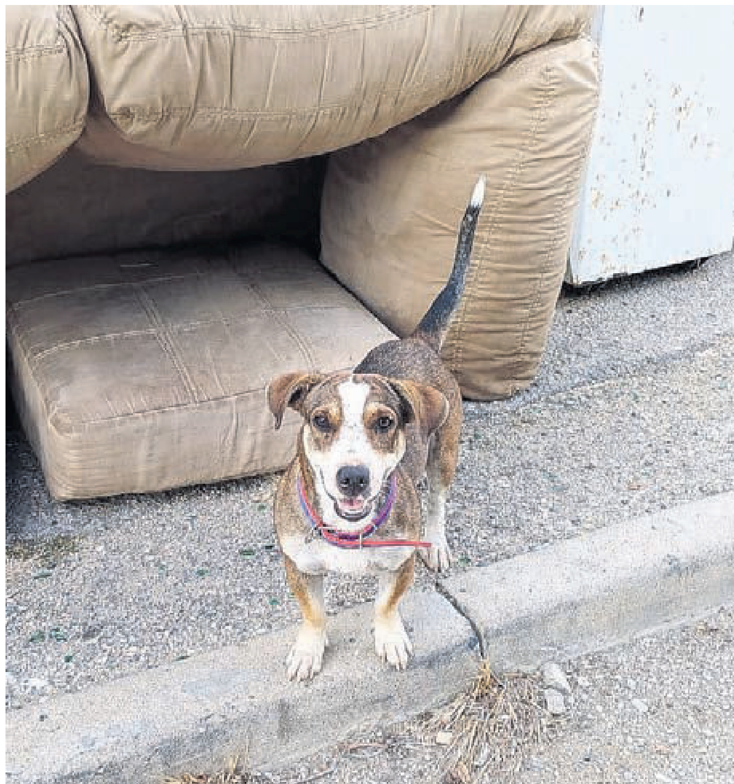
Drie ervaren dierredders — Allison Lindsey Wood, Annie Cooper en Ingrid Kabnick — spraken met Bon Dia Aruba over de groeiende spanningen, de mogelijke overweging van de overheid om het “killcage” opnieuw te openen, en waarom zij geloven dat de dierenpopulatiecrisis op het eiland alleen maar zal verergeren zonder serieuze structurele veranderingen.

Recentelijk hebben veehouders beweerd dat dierredders en onafhankelijke organisaties “zaken doen” en financieel profiteren van het zwerfdierenprobleem. De drie dierredders ontkennen deze beschuldigingen volledig en noemen ze ongefundeerd en misleidend.

“Het is absoluut belachelijk,” aldus Cooper, bestuurslid van Crossroads Animal Aid. “Geen enkele cent gaat in de zak van een dierredder. De meeste rescues draaien verlies; mensen steken hun eigen geld erin en besteden duizenden onbetaalde uren.”

Wood, een Amerikaanse toerist die als dierredder met verschillende stichtingen op Aruba werkt, bevestigt dit. Zij geeft aan dat hoewel dierenbeschermers donaties vragen om gewonde of zieke dieren te helpen, alle uitgaven worden verantwoord en dat de fondsen nooit voldoende zijn om de kosten volledig te dekken.

“Alles boven de donaties betalen we uit eigen zak,” legt Wood uit. “Alleen al de afgelopen maand heb ik geld ingezameld

voor amputaties, vergiftigingsgevallen, het grootbrengen van puppy’s, spoedbezoeken aan de dierenarts — en veel daarvan heb ik zelf betaald.”

Kabnick, die een Amerikaanse non-profitorganisatie runt die werkt in risicogebieden, waaronder Aruba, omschrijft dierenredding als puur missiegedreven: “Redding is geen bedrijf. Medische zorg, voeding, transport — dat is allemaal duur. De adoptiekosten dekken slechts een fractie.”

Alle drie benadrukken dat zonder het werk van de dierredders de dierencrisis veel erger zou zijn, niet beter.

In een verklaring aan Bon Dia Aruba gaf de voorzitter van de Comisión Pro Cunukeronan Arubiano aan dat dierredders en dierenwelzijnsstichtingen de straatpopulatie juist “aanmoedigen” en pleitte voor heropening van het killcage. De dierredders noemen dit een stap terug en een grove misrepresentatie van zowel hun werk als de echte oorzaak van de crisis.

“Het probleem zijn niet de honden — het zijn de eigenaren,” zegt Wood. “We hadden meer dan 40 jaar een killcage, en toch waren er zwerfdieren, verwaarlozing, misbruik, dumping en ongecontroleerde fok.”

Cooper benadrukt internationale voorbeelden: “Nederland heeft zwerfhonden geëlimineerd door sterilisatie, registratie en handhaving — niet door euthanasie.” Ze waarschuwt dat het heropenen van het killcage zware imagoschade voor Aruba oplevert. “Je kunt er zeker van zijn dat gepassioneerde Amerikanen, zoals ik, alles zullen doen om dat nieuws de wereld in te brengen.”

Kabnick noemt het opnieuw openen van het killcage “een stap achteruit”: “Dieren doden lost niets op aan onverantwoord fokken, verwaarlozing door eigenaren of gebrek aan voorlichting. Preventie, niet doding, is de enige humane en effectieve aanpak.”

De drie dierredders benadrukken dat het killcage in al die decennia niets heeft verbeterd. Volgens hen zijn niet de redders de oorzaak van de crisis — maar degenen die proberen deze te beperken.

Minister Arthur Dowers verklaarde recent dat de huidige aanpak van dierredders en stichtingen — steriliseren en terugplaatsen van dieren — “niet werkt en in strijd is met de wet.” Hij stelde dat de gemeenschap moet inzien dat het laten inslapen van dieren in sommige gevallen de enige optie is.

De dierredders betwisten dit en stellen dat sterilisatie de enige bewezen langetermijnoplossing is, maar dat het consistent, grootschalig en gesteund door de overheid moet plaatsvinden.

Wood wijst erop dat sommige stichtingen gezamenlijk tienduizenden dieren hebben gesteriliseerd in slechts een paar jaar tijd. “Het aantal voorkomen puppy’s loopt in de miljoenen,” zegt ze. “Hoe kan het heropenen van een killcage dan ooit vooruitgang zijn?”

Kabnick stelt dat sterilisatie alleen faalt wanneer onverantwoordelijke eigenaren blijven toestaan dat dieren ongecontroleerd fokken: “We kunnen duizenden steriliseren, maar als mensen puppy’s dumpen, honden laten rondlopen of weigeren om ze te castreren, blijft de cyclus zich herhalen.”

Cooper benadrukt dat de regering niet kan volhouden dat sterilisatie “niet werkt”, terwijl die nooit volledig is ondersteund of gefinancierd op de schaal die nodig is: “Wat is het huidige beleid? Ik heb nog nooit substantiële overheidsfinanciering gezien voor sterilisatiecampagnes.”

De dierredders stellen dat Aruba internationale dierenwelzijnsnormen moet volgen: wetten handhaven, de gemeenschap voorlichten, fokkers reguleren en massale sterilisatie financieren.

Tien van alle interviews is dat het heropenen van het killcage ernstige gevolgen zal hebben voor Aruba’s toeristische economie.

Wood waarschuwt dat Amerikaanse bezoekers — de grootste groep toeristen op Aruba — geen beleid van dierenleed zullen tolereren. “Als mensen horen dat de regering dit wil oplossen door te doden, zal het toerisme klappen,” zegt ze. “Het zal in de Amerikaanse media belanden.”

Cooper is het eens: “‘Kill Cage Comes Back to Aruba’ wordt een vernietigende kop. Miljoenen dierenliefhebbers zullen het zien.”

Kabnick merkt op dat toeristen die nu al dierenleed op het eiland zien, vaak getraumatiseerd naar huis vertrekken — en officieel beleid dat dieren doodt zal die reactie alleen versterken.

De drie dierredders benadrukken dat Aruba zichzelf promoot als een veilige, gastvrije bestemming; een gouvernementele killcage ondermijnt dat beeld rechtstreeks.

Wood, Cooper en Kabnick noemen één hoofdoorzaak: een totaal gebrek aan verantwoordelijkheid bij gevallen van dierenmishandeling en verwaarlozing.

“Wetgeving zonder handhaving werkt niet,” citeert Wood uit correspondentie tussen oud-premier Evelyn Wever-Croes en Humane Society International. Ze somt gevallen op van dode honden die bleven liggen, vergiftigingen en meldingen van misbruik waarop nooit door de politie werd gereageerd.

Cooper benadrukt het langetermijnrisico: “Het is bewezen dat iemand die dieren mishandelt meer kans heeft om mensen schade toe te brengen. Dat zijn niet de mensen die je in je buurt wilt.”

Kabnick voegt toe dat misbruik bestrijden zichtbaarheid en educatie vereist: “De wereld moet weten wat er gebeurt. Mishandeling is niet geïsoleerd — het is systemisch en tast zowel de reputatie van het eiland als het dierenwelzijn aan.”

De drie dierredders zijn het unaniem eens dat Aruba behoefte heeft aan: strikte handhaving van bestaande wetgeving; verplichte registratie van alle huisdieren; regulatie en vergunningen voor fokkers; boetes en straffen voor eigenaren die honden laten ronddwalen of dumpen; educatieprogramma’s voor kinderen en gezinnen; en actieve samenwerking tussen overheid en reddingsorganisaties.

Ondanks hun verschillende achtergronden delen de drie dierredders één visie: een gecoördineerde, door de overheid gesteunde langetermijnstrategie gebaseerd op sterilisatie, educatie en handhaving.

Zij pleiten voor internationale best practices: consistente massasterilisatie; verantwoordelijkheid voor eigenaren; versterkte dierenwelzijnswetten; toegankelijke programma’s voor gezinnen met lage inkomens; en samenwerking tussen stichtingen, politie en overheid.

Wood vat het helder samen: “Je kunt zoveel honden doden als je wilt, maar zolang mensen niet verantwoordelijk worden gehouden, verandert het probleem nooit.”

Cooper voegt toe: “Echte verandering kan niet alleen op dierredders rusten. De overheid moet het voortouw nemen.”

Kabnick besluit: “Dieren doden lost niet op wat mensen veroorzaken. Alleen preventie, compassie en verantwoordelijkheid wijzen de weg vooruit.”

Hof van Justitie bevestigt verbeurdverklaring van US $2,33 miljoen voor O'Neal Arrindell

(TheDailyHerald) – Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie heeft deze week de miljoenenverbeurdverklaring bevestigd tegen zakenman O'Neal Arrindell (44), die momenteel een gevangenisstraf van veertig maanden uitzit in de Point Blanche-gevangenis wegens fraude en corruptie.

In januari 2023 kreeg Arrindell van het Gerecht in Eerste Aanleg de opdracht om US $2,33 miljoen aan wederrechtelijk verkregen voordeel terug te betalen. Het bedrag hield verband met zijn rol in de grootschalige "Emerald"-fraudezaak bij Port St. Maarten.
De fraudeconstructie draaide om vervalste documenten met betrekking tot "mobilisatiekosten" en "algemene voorwaarden" die in rekening werden gebracht aan de haven namens baggerbedrijf Devcon TCI Ltd. Eerdere rechterlijke uitspraken stelden vast dat het geld niet werd betaald voor geleverde diensten, maar vermomde betalingen aan Arrindell betrof.
Het bedrag dat het Gerecht in 2023 vaststelde, werd berekend door de US $2,7 miljoen in consultancyvergoedingen die Arrindell ontving te verminderen met de US $370.000 waarmee hij mede-verdachte en toenmalig parlementslid Frans Richardson omkocht.
Zoals eerder ontkende Arrindell tijdens de behandeling van het hoger beroep deze maand elke betrokkenheid. Hij verklaarde dat hij door Devcon was ingehuurd en niet wist dat het buitenlandse bedrijf zijn kosten dekte via valse facturen aan de haven.
Zijn advocaat, Olga Kostrzewski, voerde aan dat Arrindell recht had op de inkomsten, omdat hij legitiem werk had verricht op basis van zijn consultancycontract met Devcon, waaronder transport- en brandstoflogistiek. Ook zou hij volgens geldende marktprijzen zijn betaald.
Het Hof verwierp deze argumenten woensdag resoluut.
"De argumenten in hoger beroep, evenals de verzoeken om aanvullend onderzoek, zijn een herhaling van wat reeds in eerste aanleg naar voren is gebracht," aldus het Hof. "Deze kunnen niet tot een andere beoordeling leiden en vereisen daarom geen afzonderlijke of aanvullende juridische motivering."
In de hoofdzaak verloor Arrindell zijn laatste beroepsmogelijkheid in juni 2024, toen de Hoge Raad zijn veroordeling bevestigde. In de ontnemingszaak heeft hij nog één hoger beroep openstaan.
Op basis van de verbeurdverklaring riskeert Arrindell drie jaar extra gevangenisstraf als hij het miljoenenbedrag niet terugbetaalt.
Eerder dit jaar verklaarde Arrindells voormalige advocaat, Jairo Bloem, aan het Hof dat zijn cliënt probeerde een schikking te treffen met het Openbaar Ministerie, maar dat deze onderhandelingen geen resultaat hadden opgeleverd.
Rond dezelfde periode werd bekend dat mede-verdachte Richardson zijn hoger beroep in de ontnemingszaak had laten vallen, nadat hij een betalingsregeling met de autoriteiten had getroffen.

Ruthsella Jansen beëdigd als waarnemend gouverneur van Curaçao

(CuraçaoChronicle) – Ruthsella Jansen heeft officieel de eed afgelegd voor haar benoeming tot waarnemend gouverneur van Curaçao. De ceremonie vond deze week plaats in aanwezigheid van gouverneur Mauritsz de Kort, die eerder deze maand zijn ambt heeft aanvaard. Jansen werd op 10 november bij Koninklijk Besluit benoemd.

Haar formele installatie in de Staten vindt in december plaats. Jansen zal haar taken op 1 december 2025 opnemen, na afloop van de termijn van de huidige waarnemend gouverneur Michele Russel-Capriles.

Bij de beëdiging waren de ministers Charles Cooper, Sitree van Heydoorn, Roderick Middelhof en Kimberly Lew-Jen-Tai aanwezig. Ook Statenvoorzitter Fergino Brownbill, griffier Silvin Cijntje en verschillende familieleden van Jansen woonden de ceremonie bij.

Met haar benoeming wordt Jansen de nieuwe hoge functionaris die de taken van de gouverneur waarneemt tijdens diens afwezigheid of wanneer deze worden gedelegeerd, wat een belangrijke overgang betekent binnen de constitutionele leiding van Curaçao.

WK-kwalificatie levert Curaçao €10 miljoen op van FIFA

(CuraçaopChronicle) – De historische kwalificatie van Curaçao voor het WK voetbal 2026 zorgt voor een enorme financiële meevaller voor het eiland. Volgens bondscoach Dick Advocaat zal wereldvoetbalbond FIFA meer dan tien miljoen euro overmaken aan de Curaçaose Voetbalbond (FFK) voor het behalen van een plek op het eindtoernooi.

Advocaat omschreef het bedrag als "uitermate belangrijk" voor Curaçao en benadrukte dat de prestatie wereldwijd aandacht heeft getrokken. Hij zegt dat de financiële injectie directe mogelijkheden creëert voor de langetermijnontwikkeling van het lokale voetbal.
De gevolgen van Curaçao's doorbraak zijn ook elders in de regio voelbaar. Jamaica, dat door Curaçao's kwalificatie werd uitgeschakeld, heeft inmiddels zijn bondscoach ontslagen.
"Een keerpunt voor het Curaçaose voetbal"
Voormalig international Hedwiges Maduro verwacht dat de financiële beloning een kantelpunt kan vormen voor de sport op het eiland. Volgens hem kunnen serieuze investeringen in jeugdopleidingen, trainers en sportinfrastructuur het talentenaanbod voor toekomstige generaties vergroten.
"Mensen moeten niet onderschatten hoeveel geld dit is voor Curaçao," aldus Maduro. "Het kan zelfs invloed hebben op de keuze van jonge sporters tussen honkbal en voetbal."

WK-loting op 5 december
Curaçao neemt op 5 december deel aan de groepsfaseloting voor het WK, dat wordt georganiseerd in de Verenigde Staten, Mexico en Canada. Het team zit in pot 4 en zal daardoor drie sterkere tegenstanders treffen in de groepsfase. Een prestigieuze ontmoeting met Nederland behoort eveneens tot de mogelijkheden.
De kwalificatie van Curaçao wordt gezien als een van de grootste sportieve prestaties in de geschiedenis van het eiland — en nu ook als een financieel mijlpaal.